

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888–1948/1990. 16. (76.) évf.

5. szám. 2006 május

Ára: 1 lej, előfizetőknek: 0,70 lej

A mindig ügyeletesek

Anyák napja minden kétséget kizáróan az egyik legmagasztosabb ünnepünk. Megérdemelné, hogy pirosbetűs ünnepként jelenjék meg az unitárius falinaptáron is!

Anyák napja: a mindenkori édesanyák iránti tisztelet, szeretet, hála és megbecsülés ünnepélyes kifejezése. *Ünnepélyes főhajtás* azok előtt, akik féltő gonddal szívük alatt hordoztak, hosszú vajúdás, sok kín, vagy akár életük kockáztatása árán is világra hoztak bennünket, sok-sok áldozattal felneveltek és felkészítettek az életre. Úgy vigyáztak ránk, mint a szemük fényére.

Akik életünk 30. évén túljutottunk, úgy vagyunk, hogy már-már meghatottság nélkül ki sem tudjuk ejteni anyanyelvünknek e páratlan szép szavát. Ha róluk beszélünk, szinte mindig akaratlan könnyek szöknek szemünkbe, és őszinte gyermeki megindultság szorítja el torkunkat. Érthető, hiszen az anyatejjel szívtuk magunkba e szó bűvös varázsát, édes ízét.

Kimondjuk e szót: *édesanyám* – s a fogalom életre kel sok-sok emlék társaságában, és egy „egész világ” elevenedik

„Hallgass, fiam, apád intésére, és ne hagyd el anyád tanítását, mert ékes koszorú ez a fejedre és ékszer a nyakadon!”

(Péld 1,8–9)

meg képzeletünkben. Kimondjuk e szót, és egy jóságos, áldott arc elevenedik meg előttünk, szegődik mellénk örök útítársul. Kimondjuk e szót, és a gyermekkori elbűvölő, felejthetetlen, gondtalan, csodálatosan szép világa tárul elénk, s átforrósítja szívünket. Kimondjuk e szót, és egy meleg, biztonságos, minden bajtól, bánattól, rossztól megóvó családi otthon képe elevenedik meg előttünk, ahol Istennek egy

csodálatos teremtménye – az édesanya: *a mindenes, az állandóan ügyeletes* – áll huszonnégyórás készenlétben értünk. Igen, mert való igaz, hogy az édesanya: *a család szíve*. Az ő szeretete, jósága soha el nem lankad.

Kimondjuk e szót, és féltő ragaszkodás, gyöngédség, önfeláldozó odaadás, önmagát nem kímélő áldozatvállalás tárul mellé.

Isten mellett nekik köszönhetjük életünket. Ők minden bizonynal, minden kétséget kizáróan Isten valódi munkatársai az élet fenntartásában és továbbadásában. Így vitathatatlanul igaz, hogy az életetadó és -örző anya a halál ellentéte. Az anyaság fogalmához ezért költődik már az ősi időkbe gyökerező mítoszokban is szépség és erő, szeretet és gyöngédség.

De ők tápláltak, gondoztak, gyöngéd szeretettel ringatták bölcsőnket, féltő ragaszkodásuk és szeretetük éltető védettséget, biztonságos oltalmat jelentett számunkra. Mostak, főztek, takarítottak, *három műszakban dolgoztak egyszerre*, ők: az édesanyák!

Kimondjuk e szót, és hallani véljük hangjuk, szavaik, amint az első imádságra, az első versekre tanítanak, s érezzük kezüknek biztos mozdulatát, amellyel az első betűk megformálásában irányították kicsi kezünket. De halljuk okító, tanító, nevelő, jó irányba terelő, mindenkor javunkat kereső szavaikat, tanácsaikat is.

Kimondjuk e szót, és látni véljük őket, amint a napi gondok közt örökd-

nek, fáradhatatlanul dolgoznak gyermekeik szebb jövőjéért, s közben teljesen megfelelnek önmagukról. S ebben az állandó munkában szinte észre sem veszik az évek suhanását, tovatűnését, csak azt, hogy megöregedtek, testileg megtörttek, szépségük odalett, feláldoztatott az anyaság oltárán, de érzik, tudják, hogy gyermekeik szemében, szívében mindig ők maradnak a legcsodálatosabb lények a világon. Ők tehát a semmivel és senkivel nem pótolható teremtményei Istennek.

Ezért kell nekünk időnként megállnunk a nagy rohanásunkban, a napi „életcsatákban”, küzdelmekben, és rájuk figyelni, fejteket hajtanunk előttük. Csúpan észrevenni, elismerni, és értéke szerint megbecsülni azt a tengernyi sok áldozatot, fáradságot, amit értünk hoztak, mert ismerjük be, hogy amivé lettünk,

folytatás a 4. oldalon

Józsa István Lajos

Pihenés, szabadság, feltöltődés, lelki béke

A nyár közeledtével egyre gyakrabban hallottam a nekem szegezett kérdést: „Hova mentek szabadságra?”

Először váratlanul ért a kérdés, mert nem volt rá válaszom, majd kezdtem elgondolkodni, és egyre többet elmélkedtem a szabadságon, a nyaraláson. Először úti célok kezdtek megfogalmazódni bennem, hova mennék szívesen, majd hogy miért mennék oda, mi van ott, amit itthon nem kapok meg.

De miért van szükségünk a pihenéshez „elmenésre”? Mit jelent a pihenés, a szabadság?

A szabadságot úgy is értelmezhetem, hogy *elszabadulás, kiszabadulás* valahonnan – valahová. Pihenésen is sok mindent lehet érteni, egy jó alvást, egy rég áhított film nyugodt megnézését a tévében, kertben-üldögélést egy üveg sör vagy egy pohár gyümölcsle mellett, olvasást – de ha mindez nem társul igazi feltöltődéssel, ha nincs valami szellemi többlet, amely a lelki egyensúly el- vagy visszanyeréséhez vezet, akkor talán nem is igazi pihenés a „pihenés”. A testet kétségkívül szoktuk pihentetni. De nemcsak a testnek van szüksége ellazulásra, hanem a léleknek is feltöltődésre. Furcsa: ahogy a testnek pihenésre van szüksége, hogy erőre kapjon, úgy a léleknek erőre, töltődésre, tevékenységre, kihívásra és békére. Viszont csak akkor tudok jól dolgozni, van erőm az előttem álló feladatokhoz, ha lelkeket karbantartom. Test és lélek egységét jól példázza az, hogy *előbb* van szükség a lélekerőre, és csak utána a testi erőre, ha valamit meg akarunk valósítani. Elszánás, összeszedettség, bátor kezdet nélkül az izomerő vagy a fizikai állóképesség mit sem ér.

De térjünk vissza a szabadsághoz! Az ember azért kívánczik szabadságra menni, mert a pihenés és a feltöltődés, amire vágyik, valami *más*. Vannak talán az olvasók között, akik e mondat olvasán arra gondolnak: nekik nem kell szabadság, *igazából* még soha nem voltak szabadságon, vagy nincs idejük és lehetőségük, hogy elmenjenek, megtalálják a mindennapi élethelyzetekben a pihenés és újratöltődés lehetőségeit. A szabadsá-

golás tán csak valami úri hóbort. (Nekem – ha szabad ezt megjegyezniem – két lehetőségem is van, ha így érvelnek: vagy őszintén csodálom, vagy egyszerűen nem hiszem el.)

A szabadságolás feltételezi, hogy az ember (családjával együtt) elutazik valahová. Ennek érdekében jóelőre gyűjteni kezd, sok esetben az év tizenegy hónapjában valósággal kuporgat, hogy tíz napig távol legyen megszokott környezetétől, világot lásson vagy akár csak letelepedjék egy eldugott patak partján a sátrával vagy egy csendes, barátoktól kölcsönzött nyaralóban, és csakis valami *mást* csináljon, mint a mindennapokban. Erre viszonylag keveseknek van módjuk. Egy másik lehetőség az, amikor barátok vagy rokonok hívják meg pihenni vagy „világot látni”, viszont ennek is megterhelő lehet az „anyagi vonzata”. Ez talán mégis a jobbik eset, amikor a családnak megvan a lehetősége a szabadsághoz és pihenéshez, feltöltődéshez. De vajon tényleg pihenés és feltöltődés-e az eredménye ezeknek a sokszor nehéz áldozatok árán megszervezett utaknak? Ha igen, akkor megérte, mert a szívben örömmel, mosolygósan, testi és lelki erővel, szép emlékekkel térnek vissza a hétköznapiakba. Ám ha még kifacsartabban, esetleg felborzolt idegekkel térnek vissza a hön áhított nyaralásból, a helyzet csak még rosszabb lesz.

Pihenés, szabadság, lelki béke – írtam a címben, ez mind *más*, mint hétköznapi létezésünk.

Van, amikor nehezen tudom megfogalmazni, mi az a *más*; csak ha megtapasztalom, akkor érzem: igen, ez az, amire szükségem van. Ilyen lehet a barátokkal való együttlét, egy napsütéses délután, amikor világot megváltó tervekről beszélgetünk, közös sütés-főzés (nemcsak nőknek és nőkkel), egy jó beszélgetés a barátokkal, régi emlékek felidézése, a ritkán látott kedvesekkel való együttlét, egy kirándulás a közeli domboldalra vagy mezőre, séta és elmélkedés egyedül vagy a szerelmeddel, együtt-éneklés, együtt-tervezés és -megvalósítás – és még hosszasan folytathatnám.

És – imádság egy hűs templomban, amikor néhány perc erejéig megérzed a szenttel való kapcsolatot, azt, hogy lelki erőd, lelki békességed Istentől származik.

Ezek után az ember lelke újra lebeg, boldog, békés, mindent a legjobb színben lát, új tervek, célok születnek, amelyekért érdemes dolgozni.

Jézus is szükségét érezte a feltöltődésnek, az imádságnak. Ilyenkor magányba vonult, és csendben imádkozott, amíg újra megtalálta a lelki egyensúlyt és a belső békét.

Béke, békesség: ez az egyik leggyakrabban használt fogalom a Bibliában. Nem véletlenül. Hiszen a boldogság, a reménység, a biztonság mellett leginkább erre vágyunk. Arra az állapotra, amelyben „elintézettnek” érezhetjük a lelki problémákat, „helyükre kerülteknek” tudjuk a dolgokat életünkben, megújult erővel folytathatjuk tennivalóinkat. A béke többet adhat, mint mindennapi életünk előre látható tervezését. Egy ismerősöm mondta: neki az a feltöltődés, amikor segíteni tud egy rászoruló, és látja, hogy örömet és könnyebbéget okozott cselekedetével.

„...A Lélek törekvése pedig élet és békesség” – mondja Pál apostol (Róm 8,6b), törekvés arra, hogy az ember valóban tudatosan, békességgel élje le életidejét.

De nagyon sokszor nincs időnk pihenni, felüldülni, nincs időnk örvendeni az életnek, mert igazából nincs meg bennünk a kellő akarat, határozottság és lélek, hogy önmagunk legbelső szükségére is figyeljünk – a lelkünkre. Vagy mégis megvolna?

Kenéz Ferenc verssorai jutottak eszembe: „Ha nem jön közbe semmi, / vasárnap megyünk / kirándulni!» – közölte / apa lelkendezve. // Aztán megérkezett / Lujzika néni Décséről. // »Ha nem jön közbe semmi, vasárnap kimegyünk / a halastóhoz!» – közölte apa lelkendezve. // Aztán szombat este / anya és apa összeveszték. / Hogy mi nem járunk soha, / sehova. // Így van ez. // S én úgy látom: / ha nem jön közbe semmi, / itthon fogunk ülni, / ezután is, / minden vasárnap.”

És Önök?

Moldován Szeredai Noémi

Anyáknapi gondolatok

A naptár lapjai tavaszt jeleznek – újjászületőben van a természet. Ez az évszak gondolatébresztő az emberekben is. A téli bezártság, a komor hangulat a bizakodással, új tervek megálmodásával cserélődik fel. Mosolyt, derűt csálnak az arcokra az év első virágai is. A kertekben, az utcai standokon tekintetünket magukhoz vonzzák színpompájukkal a jácintok, nárciszok és tulipánok. A tavasz igazi kiteljesedésének hónapja ez, a május.

Hatvanéves anyaként 91 éves Édesanyámra gondolok, gyermeki szeretettel őt köszöntöm ma. Szülőfalumban, Szentábrahámon él nagyszülei házában. Őrzi a családi tűzhelyet, ahol otthont teremtett gyermekei számára is. Szüleit és testvéreit a történelem a határon túlra sodorta – másfél évesen itt maradt a nagyszülők szárnya alatt. Ők nevelték fel. Férjhezmenetele után sem hagyta el a szülői házat, nagyszülei oltalmazójaként innen írta leveleit Mohácson élő szüleinek és testvéreinek.

Nehéz évek jöttek számára. Özvegyen maradt, negyvenhat évesen. Az ő vállára neheztedek a gondok: gyermekei taníttatása, a család fenntartása. Féltő anyai szeretettel követte három fia és két lánya életének alakulását. Fáradságot nem ismerve végezte a ház körüli teendőit, a kapun belül élte napjait – nem volt ideje szomszédolni. A kapuján betérőket mindig szeretettel fogadta. Szerény anyagi körülmények között is jól éreztük magunkat, nem irigyeltük mások jólétét.

„A mi házunk a mi várunk” volt, ahol az udvaron boldog gyermekzsivaj uralkodott. A játszótársak szívesen látott vendégek voltak nálunk – így jól érezték magukat.

A nap meghitt hangulatot árasztó eseménye volt a családi asztal mellé leülni a kevésből is elévárásolt jóízű ételhez, mert „Frissen sült kenyér jó szaga, / Tányér és kanál zenéje... / A megterített asztalon / Ez is, ez is a béke.” (Zelk Zoltán)

A falusi életrend kívánalma volt szeretni a munkát, tisztelni a pihenést, becsülni az ételt. A hétvégi sűrölt padlók és a kemencényi kenyerek illata, a tisztára sepert udvarok hangulata, a szombat-esti harangszó és a vasárnapi istentiszteleten részt vevő rokonok, barátok, falustársak egy családdá kovácsoltak minket.

...És a tűzhelyek őrzői az otthonban az Édesanyák voltak mindig.

Gondolatban otthon vagyok én is.

„A régi ház körül öregszik minden” – így szól az ének, benem meg a hatvanas évek egyik *Nők Lapjából* olvasott sorok villannak fel: „Hiába szülsz gyermeket, s legyen bár ősz a hajad, gyermek vagy te addig, amíg édesanyád él. Kínban, jajban, tüzes fájdalomban hozott a világra – és nem vár köszönetet érte – a maga örömeire szült meg.”

Édesanyaként – asszonytársaim gondolatával is azonosulva – egy anya önvalloását idézem: „Ha nem volnának gyermekeim, több pénzem volna, jelentősebb anyagi javaim. Valószínűleg több helyre eljutottam volna. Többet aludnék, jobban adnék magamra. Az életem sokkal unalmasabb és kiszámíthatóbb lenne. De mint szülő, többet nevettem, gyakrabban sírtam. Többet aggódtam, többször rohantam, kevesebbet aludtam, mégis vidámabb az életem. Többet tanultam, érettebb lettem. A szívem jobban fáj, s jobban tudtam szeretni, mint valaha is hittem. Többet adtam magamból, de cserébe értelmet nyert az életem”.

E nap fontosságát, méltóságát átérzve mit is mondhatnék szebbet, jobbat, mint azt, hogy Teremtő Istenünk, köszönöm, köszönöm az Édesanyámat!

Péterné Fekete Irma

Áprily Lajos

Aranykapu

*Én is játsztam, énekeltem ezelőtt sok évvel,
sok kis rézcsengettyű-hangú falu-gyermekével.
Kerti gyepen, temetőben, láncba-fogva játsztam,
– temetővel szemben laktunk, faluvégi házban –
csilingelt a temetőkert, csilingelt a kertünk,
dolgos anyám csak hallgatta, ahogy énekelniünk,
ahogy a sok rézcsengettyű dalosan szavalta:
Nyitva van az – aranykapu – menjetek be – rajta.*

*Aranykaput dolgos anyám gyermekül se látott,
mindig sűrű fellegen át látta a világot.
Csak a sors villáma lobbant hangos csattanással,
csak a gond kapui nyíltak vascsikordulással.
Néha mégis szelídebb fény villant meg az álmán,
hitte, hogy a ködökön túl aranykapu vár rám,
s gond-kapuit meseszóval, dalokkal takarta:
Nyitva van az – aranykapu – menjetek be – rajta.*

*Most a dombon, Rózsadombon, aranykapu nyílik,
aranykapu ragyogása ellátszik a síríg.
Szól a dal is, fénytelen és különös e dallam,
egyetlenegy hang dalolja, mégis ide hallom.
Föld alól szól – aki mondja, elszáradt az ajka:
Nyitva van az – aranykapu – menjetek be – rajta.*

A győzelem napja után

A győzelem napját május 8-án ünnepli Európa. 61 évvel ezelőtt győzték le a faszizmust a szövetséges hatalmak.

Mi akkor 5–6 évesek voltunk. És akkor lettünk hadiárvák. Szülőfalumban 31 fiatalember lett a győzelem áldozata. Nagyapáink korában, az első világháborúban nem kevesebben estek el, veszték oda.

Tudok arról, hogy a két világháború között egyházunkban is hősök ünnepét tartottak az elesett katonák emlékére. A második világháború után hallgatnunk kellett veszteségeinkről. Csak titokban rögzítettük a templomok falára az emléktáblákat.

Több mint másfél évtizedes demokráciánkban most azon is el lehet gondolkodni – most már elsősorban katonai vagy politikai szempontból ítélve –, kik is voltak nagyapáink és apáink? A győzelem napja előtt és után, látom, hogy a többi nemzetek fiai emléknapiak, ünnepek sorát tartják új és régi emléktáblák előtt, többnyire új és kevesebb régi szobrok alatt. Tisztelegnek hőseik emléke előtt.

Nekünk most is hallgatni kell?

Hősök voltak-e vagy megtiport, családi kötelekeikből kitépett szerencsétlen áldozatok, akiket ágyuk elé tuszkoltak, kiszolgáltattak hadifoglyokként halálra éhezettek? Illik-e hozzájuk a hősi név? Megilleti-e őket is az általános ünnepélyes megemlékezés?

folytatás a 6. oldalon

Jakab Dénes

A mindig ügyeletesek

folytatás az 1. oldalról

nem csupán a magunk érdeme, hanem biztonnal az övék is! Nem azért, mintha nekik különösebben szükségük lenne a mi elismerő szavainkra, hiszen ők „pénz és taps nélkül”, panasz és zokszó nélkül teszik a maguk dolgát, hiszen anyai ösztönük, szeretetük ezt diktálja, *ám mégis jólesik a köszönő szó, a gyermeki hála*. Ez nem kíván különösebb áldozatot, erőfeszítést részünkről, csupán ennyit: *Köszönöm, édesanyám, amit értem tetted!* Mi ez az ő hatalmas áldozatuk mellett! S olyan fájdalmas, olyan bántó, hogy még ma is olyan sokan hiányoznak – főleg férfiak – a templomból, s jelentéktelen ügyeket fontosabbnak tartanak az anyaköszöntő, szívét-lelkét megindító ünnepnél. Olyan fájó, olyan szomorú, s megeshet, hogy jóvátehetetlen lesz egyszer ez a mulasztás. A költő ezt írja erről: „Eltávoznak az anyák rendre mind, / eltávoznak tőlünk halkan, / lábujjhegyen, / ... idő-lépcsőn járók apró lépteivel / Nyúlnánk utánuk, ha felrezenünk, / de két kezünk csupán a levegőbe kap – / ... Elkéstünk, el. / A szörnyű óra int. / Szemünkből könnyek fakadnak titokban, / s nézzük: csendes és szigorú sorokban / hogy távoznak az anyák rendre mind.” (Áprily Lajos: *Eltávoznak az anyák*).

Kétségbevonhatatlanul igaz, hogy minden korban tisztelet és megbecsülés övezte az édesanyát. Szenvedése, fájdalma együttérzést és megrendülést váltott ki az embereken. Gondoljunk csak a háborúból gyermekeiket hasztalanul hazaváró, a fekete ruhát magukról soha le nem vető, örökre sajtó lelkű, vérző szívű édesanyákra. Vagy gondoljunk egy-egy édesanya fájdalmára, bánatára gyermekének meg gondolatlansággal, könnyelműséggel elrontott, sikertelen élete miatt. Nem hiába figyelmeztet a Példabeszédek könyvének írója: „Hallgass, fiam, apád intésére, és ne hagyd el anyád tanítását, mert ékes koszorú az a fejedén és ékszer a nyakadon” (1,8–9). Bizony, igaz az a felismerés, hogy „a kicsi gyermek anyja lábára lépik, a nagy gyermek a szívére”. A jó anya mindig figyelmezteti gyermekét, ha kell, megrója, megfeddi, hibáit tudatosítja, számon kéri mulasztásait, de mindig megértő, a bajban segítő, megbocsátó és hazaváró. Az édesanyai szív s a szülői ház ajtaja mindig nyitva áll a gyermek előtt.

Mítoszok, mondák, legendák és balladák vallanak a gyermekük javát, boldogulását, érvényesülését kereső, elősegítő anyai leleményességről, furfangról, találkonyságról. Ezek az anyák a lehetetlent is megkísérik, hogy lebeszéljék gyermekeiket a veszélyes kalandokról, az életüket fe-

nyezető, pusztítást, halált és mérhetetlen szenvedést okozó háborúkról.

Ám nagyon sok szomorú népballada szól a kegyetlen anyákról is. Hadd idézzünk csupán egyet, ezt sem az ünneprontás szándékával, sokkal inkább azért, hogy örök figyelmeztetésképpen álljon a jövődöbéli anyák előtt. Hogy tudatosítsák: semmi nem lehet fontosabb, értékesebb az anyaságnál és a világra hozott gyermeknél. Hadd álljon előttünk örökre elretentő példaként a kegyetlen anya: Budai Ilona.

Miről is szól Budai Ilona története? A legszentebb emberi kapcsolatot, a mély gyökerű anya-gyermek kötődést is szétziláló hamis értékudatról. A pénzt, a vagyont, a kényelmet, a gondtalan életet mindenek elé helyező, hamis értékrendszerről és értékválasztásról.

A fosztogató ellenség elől menekülő Budai Ilona a vadonban előbb kislányát hagyja el, majd fiacskáját teszi le, hogy kincses ládájával tovább menekülhessen. Hadd, idézzek a népballadából: „Menyen, menyen, menyen sűrű fenyves erdőn, / Egy föl hagyott úton, sötét rengetegön, / Hát mintha hallaná lovak dobogását, / S csakhamar leteszi hajadon kűs lányát. // Hajadon küslánya ilyenképpen síra / – Anyám, édesanyám, ne hagyd el az útba, / Essék meg a szíved, ne hagyd itt engemet! / – Bizony itt hagylak én, leányom tégedet, / Mert leány helyibe, leányt ad az Isten, / De pénzem helyibe, ingyen nem ad Isten!” Szívét nem indítja meg gyermekének kétségbeesett könyörgése. Lelketlen, kegyetlen válasza a vagyonát féltő, azt minden emberi érték fölé helyező, pénzsóvár anyáé, aki csak a tisztásra érve jajdul fel, amikor a borjait cipelő bivalytehén látványa kijozanítólag hat rá. „Az oktalan állat nem hagyja el bornyát! / Istenem, Istenem, én édes Istenem, / Hát én, lelkes lévén, hogy hagyám gyermekem?”

Sebtében visszafordul, hogy jóvátegye bűnét, de kifizeti épp úgy megtagadja, mint leánya. Az útmenti fa magányára és kiszolgáltatottságára kárhozott Budai Ilona a kegyetlen anya szimbólumává lett.

„Örökérvényű emberi érzélem az anyai szeretet. Ha részünk van benne, a legnagyobb áldás, ha nem adatott meg, a lehető legnagyobb veszteség, ami embert érhet.” (Erich Fromm).

Ahogy kezdetben az anyai szervezet a táplálékot tejjé alakítja át, úgy később az édesanya a lelki, érzelmi táplálék forrásává kell hogy váljék. Ezért három éves korig a gyermek számára mindennél fontosabb a testi, lelki, érzelmi együttlét az édesanyával.

Az anyaságnak felbecsülhetetlen értéke van. S olyan szomorú, hogy nagyon

sok édesanya egy-egy tudományos fokozatért vagy egy jól jövedelmező állásért oly könnyen adja fel a legmagasabbrendű hivatást: az anyaságot! Hála Istennek, egyre többen kezdik felismerni, hogy bizakodó, kiegyensúlyozott, egészséges lelkű és élet-szemléletű felnőttek csak egészséges lelkű gyermekekből lesznek. Ehhez pedig elengedhetetlenül hozzátartozik az anyai hivatás igazi megélése.

Madách *Az ember tragédiájában* így fogalmaz: „Oh, gyermekem! hisz én tápláltalak / Szívem vérével. – Hol van az erő, / Mely e szent kapcsolatot elszakítani bírja?”

Örök értékű és örök érvényű emberi érzélem az anyai szeretet, ez azonban nem adatik meg „ingyen, kegyelemből”. Ehhez szükség van egy olyan édesanyára, aki megéli és továbbadja ezt a csodálatos érzést. Anyák napja erre figyelmeztet. Minden anyák napján e felbecsülhetetlen emberi érték előtt kívánunk fejtehetni és értéke szerint megbecsülni. Öszintén, hálás gyermeki szívvel megvalljuk, hogy az édesanyáknak *örökre adósaik vagyunk*.

Istenünk, arra kérünk, adj nekünk alkalmakat és lehetőségeket, hogy törleszteni tudjunk nagy adósságunkból. Őket pedig áldd meg hosszú élettel, örömmel és boldogsággal, áldd meg szerető szívű, hálás, jó gyermekekkel! Ámen.

Kórházlelkészi szolgálat

működik Székelyudvarhelyen,
Sepsiszentgyörgyön
és Kolozsvár 15 kórházában.

Hogy beteg hozzátartozóját
idejében elérjük,
kérjük tartózkodási helyét
(nevét, a kórházat
és a kórterem számát)

a következő telefonszámokon
bejelenteni:

Török Áron, Sepsiszentgyörgy,
0267-316201,

Katona Dénes, Székelyudvarhely,
0266-213100.

Ferenczi Enikő, Kolozsvár,
0740-063767.

**Mindenkire
vigyázni akarunk.**

2. sz. JEGYZŐKÖNYV

az Egyházi Képviselő Tanács 2006. április 7-én tartott I. évnegyedi üléséről

Jelen vannak:

Hivatalból: dr. Szabó Árpád, Kolombán Gábor, dr. Rezi Elek, Szabó László, Farkas Dénes, Nagy Endre, Szombatfalvi József id., Kedei Mózes, Pap Mária, Varró Margit, Szén Sándor, Asztalos Klára, Sándor Krisztina, Osváth Ilona, Kun Csaba, Székely Bontond.

Választott tagok: Bálint B. Ferenc, Bartha Alpár, Székely Kinga-Réka, Balázs Sándor, Kovács István, Csáka József, Gazdag Géza, Erdő László, Orbán Pál, Péterffy Miklós, Czibalmos Kozma Csaba, László János, Farkas Emőd.

Igazoltan hiányzik: dr. Máthé Dénes, Nagy László, Kovács Sándor, Popa Márta, Szén Sándor, András Benedek, Csete Árpád.

Igazolatlanul hiányzik: Andorkó Ferenc

Előadótanácsosok: Gyerő Dávid, Vörös Alpár.

Főszámvevő: Kerekes Annamária

17. A 86. sz. ének első versszakának eléneklése és Nagy Endre imája után Kolombán Gábor főgondnok-elnök üdvözlő a megjelenteket, megállapítja a gyűlés szabályszerű összehívását a 265/2006. sz. meghívóval, a határozatképességét, és megnyitja az ülést. Kéri a tárgysorozat elfogadását, az esetleges módosító javaslatokkal.

Az elnök a jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri Balázs Sándor, Péterffy Miklós és Czibalmos Kozma Csaba tagokat.

Az Egyházi Képviselő Tanács [a továbbiakban EKT] a megnyitót tudomásul vette, a tárgysorozatot és a jegyzőkönyv hitelesítésére tett javaslatot elfogadja.

18. Jelentés az Egyházi Főhatóság általános munkájáról: az elintézt ügyekről, az egyházi közigazgatásról és egyházképviseltről.

Az EKT egy tartózkodás mellett jóváhagyólag tudomásul vette az Egyházi Főhatóság általános munkájáról, az elintézt ügyekről és az egyházképviseltről előterjesztett jelentést.

19. A Misszió Bizottság április 6-i ülésének jegyzőkönyve.

Az EKT jóváhagyólag tudomásul vette a Misszió Bizottság f. év április 6-i ülésén felvett jegyzőkönyvet.

20. Kimutatás az el nem intézett EKT határozatokról.

Az EKT jóváhagyólag tudomásul vette az el nem intézett EKT-határozatokról szóló kimutatást.

21. A lelkészképzéssel kapcsolatos ügyek.

Az EKT a lelkészképzéssel kapcsolatos előterjesztés kapcsán a Misszió Bizottság javaslatára az alábbi határozatot hozta:

Az EKT a lecke-könyvet nem zárt teológiai hallgatók vizsgaeredményeit elfogadhatatlannak minősíti, és nehezményezi a hallgatók hozzáállását első számú kötelességükhöz: a tanuláshoz, a számukra biztosított megfelelő körülmények ellenére. A Tanács felszólítja az érintett hallgatókat a tanuláshoz való lelkiismeretesebb és céltudatosabb hozzáállásra.

22. Az énekvezér-képzéssel kapcsolatos ügyek.

Az EKT jóváhagyólag tudomásul vette a 2006. március 27-i énekvezér-képesítő vizsgáról szóló előterjesztést, amelyen Jakab Borika újszékelyi és Józsa Emese kökői jelölt unitárius énekvezéri oklevelet szerzett.

23. Jelentés az amerikai Starr King ösztöndíjra meghirdetett versenyvizsgáról.

Az EKT jóváhagyólag tudomásul vette a Starr King Teológiai Intézet ösztöndíjára meghirdetett versenyvizsgán felvett jegyzőkönyvet.

A versenyvizsga eredményeként az ösztöndíjat Orbán Erika lelkész-vallás tanár nyerte el, őt a Tanács megbízza az ösztöndíj felhasználásával, a szabályzatban rögzített megállapodás aláírása után.

zített megállapodás aláírása után.

24. Jelentés a VEN terén elnökiileg elintézt fontosabb tevékenységekről.

Az EKT jóváhagyólag tudomásul veszi a VEN terén elnökiileg elintézt fontosabb tevékenységekről szóló jelentést.

25. Jegyzőkönyv a VEN-Bizottság 2006. február 16-án tartott rendkívüli üléséről.

Az EKT jóváhagyólag tudomásul veszi a VEN-Bizottság 2006. február 16-án tartott rendkívüli üléséről készült jegyzőkönyvet.

26. Jegyzőkönyv az Oktatási Bizottság 2006. február 9-én tartott üléséről.

Az EKT jóváhagyólag tudomásul veszi az Oktatási Bizottság 2006. február 9-én tartott üléséről készült jegyzőkönyvet.

27. Jegyzőkönyv az Unitárius Óvodában meghirdetett óvónői állásokra meghirdetett versenyvizsgáról.

Az EKT jóváhagyólag tudomásul veszi az Unitárius Óvodában meghirdetett óvónői állásokra meghirdetett versenyvizsga jegyzőkönyvét, és ez alapján Kászoni Erzsébet Zsófiát és Mátyás Noémit alkalmazza a meghirdetett óvónői állásokra 2006. szeptember 1-i hatállyal.

28. A székelykeresztúri Unitárius Teológiai Líceum kérése a Báró Orbán Balázs Unitárius Teológiai Líceum név felvételére.

Az EKT két tartózkodással, jóváhagyólag tudomásul veszi a székelykeresztúri Unitárius Teológiai Líceum kérését az intézmény névváltoztatását illetően, azzal a módosítással, hogy míg románul az iskola hivatalos neve Liceul Teologic Unitarian Báró Orbán Balázs, a magyar névváltozat Báró Orbán Balázs Unitárius Gimnázium legyen.

29. A székelykeresztúri Unitárius Gimnázium kérése a gimnáziumi bentlakás és konviktus működtetésére.

Az EKT támogatja a székelykeresztúri Unitárius Gimnázium kérését a gimnáziumi bentlakás és konviktus működtetésére vonatkozóan.

30. A Nyugdíjintézet vezető tanácsának 2006. április 7-én tartott ülésén felvett jegyzőkönyv.

Az EKT jóváhagyólag tudomásul vette a Nyugdíjintézet vezető tanácsának április 7-i ülésén felvett jegyzőkönyvet.

31. Jelentés a lóközi Kiss Rozália Ökumenikus Öregotthon 2005. évi tevékenységéről.

Az EKT a Lóközi Ökumenikus Öregotthon 2005. évi jelentésével kapcsolatban az alábbi határozatot hozta:

A Misszió Bizottság javaslatára az EKT felkéri a fizetési bizottságot, hogy Csáki Levente lóközi beszolgáló lelkész javadalmazásának megállapításánál vegye figyelembe az öregotthonban végzett többletmunkát.

Kolombán Gábor főgondnok javaslatára az EKT határozatot hozott egy találkozó megszervezéséről 2006. május folyamán, amelynek tétje egy eszmei és teológiai töltetű beszélgetés az unitárius egyház szociális felelősségéről, s annak gyakorlatba ültetéséről.

32. A lelkész-árvák és özvegyek segélyezése.

Az EKT a lelkész-árvák és özvegyek segélyezésével kapcsolatban az alábbi határozatot hozta:

A lelkész-árvák és özvegyek segélyezésének kivitelezője az egyház Nyugdíjintézete, amely befogadja az e célra érkező adományokat és gondoskodik azok rendeltetésszerű felhasználásáról, az EKT által megállapított módon.

A segélyezési folyamat részletkérdéseit az EKT, az ULOSZ és a NYSP elnöksége együttes ülésen beszéli meg 2006. május folyamán.

Az EKT az egyházi központi költségvetésből egyszeri, 1000 lej összegű adománnyal segíti Kiss László néhai lelkész családját.

33. A 2006. év I. évnegyedi lelkési értekezletei.

Az EKT jóváhagyólag tudomásul vette az I. évnegyedi lelkési értekezleteken felvett jegyzőkönyveket.

34. A 2006. évi gondnok-presbiteri értekezletek.

Az EKT jóváhagyólag tudomásul vette a gondnok-presbiteri értekezleteken felvett jegyzőkönyveket, illetve dr. Szabó Árpád püspök és Kolumbán Gábor főgondnok beszámolóját.

Az EKT tudomásul vette azt is, hogy a gondnok-presbiteri értekezletekre a következő egyházközségek nem küldtek képviselőt: Felsőrákos, Sepsiszentkirály, Böződkörspatak, Tordátfalva, Homoródszentpéter, Lókod, Oklánd, Szentháromság-Kisadorján, Nagyvárad, Szind, Csegez, Verespatak.

35. ICUU konferencia szervezése Kolozsváron, 2006. júliusában.

Az EKT jóváhagyólag tudomásul vette az ICUU-konferenciával kapcsolatos előterjesztést.

Az EKT megbízta az elnökséget, hogy a konferenciával kapcsolatos tudnivalókat körlevélben hozza az egyházközségek tudomására.

36. Beszámoló az IARF taiwani kongresszusáról.

Az Egyházi Képviselő Tanács jóváhagyólag tudomásul vette az IARF taiwani kongresszusáról előterjesztett jelentést.

37. A Magyarországi Unitárius Egyházzal való együttműködés kérdései.

Az Egyházi Képviselő Tanács a Magyarországi Unitárius Egyházzal való együttműködés tematikában egy ellenszavazattal és hat tartózkodással az alábbi határozatot hozta:

Az EKT az elnökség útján levélben válaszol az Erdélyi Szórványegyházközség kezdeményezőinek, amelyben kifejezi az EKT nagyra-értékelését a szórványban élő hívek érdekében kifejtett munkáért, és az EKT reményét is arra nézve, hogy a mozgalom növekedése által megtalálja szerepét és helyét a Magyarországi Unitárius Egyház keretében.

38. Czire Szabolcs beadványa a teológiai felvételi vizsga nemi egyenjogúsítása tárgyában.

Az EKT a teológiai felvételi vizsga nemi egyenjogúsítása tárgyában hét tartózkodás mellett úgy határozott, hogy az I. évfolyamra kiírt helyek 50-50%-os arányban oszlanak meg a nemek között.

Ugyanakkor az EKT határozatba foglalta, hogy a 2006-2007-es tanév I. évfolyamára összesen 5 hely elfoglalását írja ki a következő összetételben: 2 hely a fiúknak, 2 hely a lányoknak, 1 másodegyetemes hely (tekintet nélkül a betöltő nemére).

39. Mikó Lőrinc beadványa egyházi betegnyugdíjazási bizottság létrehozásáról.

Az EKT egy tartózkodással kimondta egy szakbizottság létrehozását az egyházi alkalmazottak betegnyugdíjaztatási kérésének megvizsgálására, az állami rendelkezésekben előírt kritériumok szerint.

Az EKT ugyanakkor Mikó Lőrinc előadótanácsos betegnyugdíjaztatási kérését tudomásul vette 2006. április 1-jétől kezdődően.

40. Az Egyházi Központi Hivatal 2006. évi költségvetése.

Az EKT egyhangúlag elfogadta az egyházi központi hivatal 2006. évi költségvetését, az elnökség által előterjesztett formában, a következő módosítással:

A Székelykeresztúri Unitárius Gimnázium általános támogatására szánt tétel összege 50 000 lej.

41. A lelkészeknek juttatott fizetés-kiegészítési támogatások.

Az EKT elfogadta a lelkészeknek folyósítandó fizetés-kiegészítési támogatások összegét, a kibővített elnökségi ülés által előterjesztett formában.

42. Építési-javítási segélyek a 2006. évre.

Az EKT elfogadta az egyházközségeknek folyósítandó építési-javítási támogatások összegét, a kibővített elnökségi ülés által előterjesztett formában.

43. Erdő-gazdálkodási kérdések. Előterjesztette Kolumbán Gábor.

Az EKT jóváhagyólag tudomásul vette Kolumbán Gábor főgondnok előterjesztését az egyházi központi tulajdonban lévő erdővel való gazdálkodás fejleményeiről.

Az EKT ugyanakkor határozatban kimondta, hogy az eddigiekben az egyházi központ neve alatt szerződött és őrzött, de az Aranyos-menti egyházközségek által élvezett erdőterületek kerüljenek át az illető egyházközségek nevére.

44. A PTI 2006. évi költségvetése.

Az EKT jóváhagyólag tudomásul vette a PTI 2006. évi költségvetését.

45. Jelentés garancia vállalásáról a Sesó Kft. Banki hiteléhez.

Az EKT két ellenszavazattal tudomásul vette az elnökség előterjesztését arról az intézkedésről, amelyben az EKT 2005. novemberi döntése nyomán az egyház a Sora üzletház régi csarnokának I. emeletével garanciát vállalt a Sesó Kft. banki hiteléhez.

46. A Sora üzletház bővítésének kérdései.

Az EKT a Sesó Kft.-nek a Sora üzletház bővítésére vonatkozó kérését az egyházi gazdálkodás véleményezésére létrejött szakbizottságnak utalta véleményezésre.

47. A Számvevőség jelentése.

Az EKT jóváhagyólag tudomásul vette az Osváth Ilona pénzügyi bizottsági elnök által előterjesztett jelentést a Számvevőség állapotáról, valamint a 2005. évi zárszámadás alakulásáról.

Az EKT ugyanakkor határozatba foglalta, hogy az óvodai és bentlakási díjak késése miatt ezentúl minden díjat a következő hónap 10-éig kötelezően be kell fizetni a Számvevőségnek.

48. A pénzügyi ellenőr jelentése.

Az EKT jóváhagyólag tudomásul vette a pénzügyi ellenőr jelentését.

49. Különfélék.

Az EKT a Különfélék tárgysorozati pont alatt az alábbi határozatokat hozta:

A Küküllői Egyházkör kérésére az EKT a Kedei De-linka Segélyalapból Kovács Sándor szőkefalvi lelkész műtét-költségeihez 1500 lejes segéllyel járul hozzá.

Az EKT elhatározza az Erdő János emlékkonferencia megszervezését és Emlékkönyv kiadását.

K. m. f.

Dr. Szabó Árpád
püspök

Kolumbán Gábor
főgondnok

Dr. Rezi Elek
főjegyző

Hitelesítők:

Balázs Sándor

Péterffy Miklós

Czibalmos Kozma
Csaba

Enika Anderson-Young Balázs Ferenc (1901–1937) egykori mészki unitárius lelkész, ifjúsági vezető és szövetkezet-alapító lánya. Édesapja halála előtt elkerült Amerikába, és csak a 80-as években volt alkalma visszatérni az édesanyjával. Azóta többször is jártak Mészkon. Legutóbb idén áprilisban járt itt lányával és egyik unokájával. Az alábbi interjú Kolozsváron készült, április 13-án.

Balázs Ferenc lánya Mészkon

Enika Anderson-Younggal Sándor Krisztina beszélget

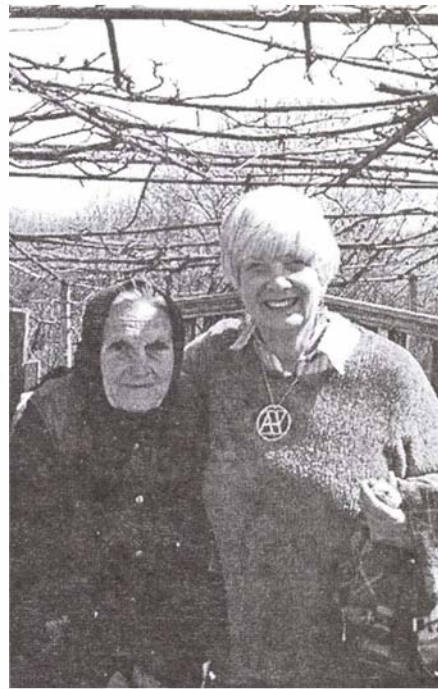
S. K.: Gyermekkorából milyen élményei vannak a szüleiről, a mészki évekről?

E. A.-Y.: Tulajdonképpen nincsenek tudatos emlékeim abból a kezdeti, drámai időszakból. Azt hiszem, sok ilyen emléket magam fojtottam el, mert általában a 4–5 éves korra azért mégis csak emlékeznek az emberek. Talán tudatosan iktattam ki őket, mert igen nehéz és szomorú időszak volt az. Édesanyámnak nagyon nehéz döntés volt kiküldenie engem Amerikába, csak azt azért, hogy ő visszamehessen segíteni már haldokló édesapámnak. Aggódott, hogy talán vissza sem térhet Erdélybe, mert nagyon nehéz volt a szükséges iratokat beszerezni. Elvitt engem Dániába, onnan pedig követtem egy számomra kedves idegent, aki átvitt Amerikába. Odakint édesanyám unokatestvére várt, náluk laktam egy évig, míg édesanyám itthon volt. Elképzelhető, milyen nehéz ez egy kislánynak. Néhány nyelvet már ismertem, de egyiket sem annyira alaposan, hogy boldoguljak vele. Miután édesanyám kijött, Floridába költöztünk, ahol ő egy lányiskola igazgatója lett. Továbbra is segítette a rászorulókat, ez egyik legjellemzőbb tevékenysége volt. Ebben az időszakban nagyon sok időt töltött azzal, hogy őket segítette – ahelyett, hogy a „gazdag iskolában” a nevelési teendőkkel foglalkozott volna. Aztán később megismerkedett egy kedves, nyugdíjas emberrel, Louie Wise-zal, akivel összeházasodott, engem pedig úgymond’ örökbe fogadtak. Ötödik osztályos lehettem, olyan 11 éves, amikor Wisconsinba költöztünk, s utána egy normálisnak nevezhető gyermekkorot éltem.

S. K.: Hogyan emlékszik az édesapjára, Balázs Ferencre?

E. A.-Y.: Teljesen tudatos és világos emlékeim nincsenek apámról. Amit viszont nagyon érdekesnek találok, az az, hogy amikor legelőször elmentünk Mészkőre, s valahányszor visszajárunk, mind-

ahányszor meghalok egy-egy számbőrgést, nagyon otthonosnak és kedvesnek tűnik. Van benne valami, ami egyre melegbb hangulatú emlékeket idéz a faluról. Egy kicsit olyan *déjà vu* érzést kelt – és ez különlegesen jó.

Szoktam mondani az ott élő embereknek, hogy önök itt sokkal többet tudnak az édesapám munkájáról, mint jómagam, viszont én az érzelmi, személyes emlékeket hordozom magamban. Van néhány fényképem a családukra, időnként megnézem őket, és elmosolyodom. Arra gondolok: a tudatalatti emlékeim csakis jók lehetnek apámról, másképpen nem éreznék olyan jóleső melegséget.

S. K.: Említette, hogy valahányszor Mészkőre megy, különleges érzést kelt Önben a hely. Mít jelenthet ez?

E. A.-Y.: Azt hiszem, van benne valami igazán különleges. Talán épp az

alabástrom, hiszen anyám könyvének a címébe is ezt választotta, én pedig alabástrom-vázák közt nőtem fel. Anyám magával hozott egy alabástromból készült lámpát, és amikor azt meggyújtom, nagyon lágy, meleg és szép fény árad belőle. Van valami abban a faluban, ami olyan érzést közvetít, amit sehol máshol nem érzek a világon. Vajon azért van ez, mert azt mondták, ott kezdtem az életem? Vagy mert valamiért valóban különleges hely? – Nem tudom... Szeretném azt hinni, hogy tényleg egy sajátos helye a világnak Mészki, és van ott valami, amit máshol nem találni. Legutóbbi ottjárunkkor egy idős bácsi jött oda hozzám, és azt mondta, valamikor gyermekkorunkban együtt játszottunk. Persze nem emlékeztem rá, lehet, hogy ő sem, de korban „megfeleltünk” ahhoz, hogy valóban játszhattunk volna egymással.

S. K.: Mikor és milyen körülmények közt járt Erdélyben?

E. A.-Y.: Először 1983-ban jöttünk vissza. Ez volt az egyetlen alkalom, hogy édesanyám is eljöhett. Abban az időben az amerikai kormányunk dolgoztam Németországban. Édesanyám átutazott hozzám, elmentünk Budapestre, onnan pedig Ferencz Józseffel, az akkori magyarországi unitárius püspökkel utaztunk tovább. A határátlépésnél találkoztunk Kovács Lajossal, az itteni püspökkel. Együtt mentünk egészen Mészkiig. Ez még a kommunista diktatúra éveiben volt, és édesanyámnak nagyon fájt, hogy nem engedték szabadon járni-kelni. Szeretett volna elmenni a Tordai-hasadékhoz, meglátogatni a falubelieket, de nem engedték. Közvetlenül csak a lelkési lakásra és a templomba mehettünk. A templomot éppen javították, be volt zárva, így csak a lelkési lakást láthattuk. Ez nagyon elszomorította édesanyámat. Ugyanakkor azonban örvendett, mert találkozhatott Juli nénivel, aki busszal érkezett valahonnan, hogy találkozhassanak. Juli néni volt az az asszony, aki édesapámat ápolta, és mindenféle helyzetben a segítségünkre volt az utolsó időszakban.

Budapesten megkérdezte a püspök édesanyámat, mennyire beszél még magyarul, mire ő azt mondta, hogy valószínűleg már nagyon keveset, hiszen évek óta nem használta a magyar nyelvet. Ahogy azonban közeledtünk Mészkihez, emlékei egyre-másra felelevenedtek benne, s mire a faluba értünk, már különösebb nehézség nélkül tudott beszélgetni a régi ismerősök-

folytatás a 6. oldalon

Balázs Ferenc lánya...

folytatás az 5. oldalról

kel. Emlékszem, én szándékosan háttérbe vonultam, hiszen ez édesanyám „nagy napja” volt. Amit viszont ott tapasztaltam, nagy hatással volt rám. Tudom, a kommunizmusban nagyon nehéz volt az itt élő embereknek. Emlékszem, hogy megálltunk Kolozsváron, és valaki elvitt, hogy nézzük meg az üzleteket. Előtte figyelmeztetett: egy szót se ejtsék ki angolul, mert őt ezért megbüntethetik. Megnéztük az üres polcokat. Vendéglátónk mesélte, mennyire örvendenek, amikor sorokat látnak, mert az azt jelenti: ott valamit árulnak. Azóta, azt hiszem, még háromszor jártam Erdélyben. Budapestre többször is visszajártam a '80-as évek végén, a '90-esek elején. Mészköre viszont kb. 4-5 éve jöttem vissza, a lányommal és két unokámmal. Akkor Bartha Zsuzsa volt a lelkész, ott laktunk náluk. Aztán két éve újból itt voltam egy csoporttal. Még jónéhányszor szeretnék visszajönni, amíg élek.

S. K.: Balázs Ferenc lányaként milyen örökségre büszke?

É. A.-Y.: Sosem gondolkoztam ezen. Azt hiszem, nagyon büszke vagyok arra, ahogyan ő az isteni idealizmust összhangba hozta a valós élet szükségleteivel. Keményen dolgozott, hogy megismerje a nagyvilágot, hogy minél többet tudjon a szövetkezetekről. Bárhol járt is, mindenhol tanult valamit, és ezeket a sokféle ismereteket nagyszerűen össze tudta hangolni úgy, ahogyan az előtte értelmet nyert. Nagyszerű tehetség kell ahhoz, hogy az elnyert tudást és tapasztalatot megfelelően hasznosítsd a mindennapokban és az évek múlásával. Szóval, erre nagyon büszke vagyok.

Az emberek azt mondják, nekem is olyan mélyről sugárzó tekintetem van,

mint neki volt – és persze, erre is nagyon büszke vagyok, mert ezt egyértelműen tőle örököltem. Az állam is hasonlít az övére. Ezek azok a fizikai adottságok, amelyeket tőle kaptam.

S. K.: Erdélyben jártakor megfigyelhette az itteni életvitelt, szokásokat. Melyek azok a nagy különbségek, melyek Erdély és Amerika viszonyát jellemzik?

E. A.-Y.: Tulajdonképpen itt és Amerikában egyaránt az a meghatározó, hogy

Balázs Ferenc egykori mészköi lelkész

tudd: pontosan hol élsz. Vannak gazdag és szegény emberek mindenhol. Amerikában is élnek szegények, bár általában elmondható, hogy nagyobb a jólét. Azon a környéken, ahol én élek, ott nincs szegénység, és szerencsésnek mondhatom

magam, hogy olyan munkahelyem volt, amelynek révén nem voltak anyagi gondjaim. Ez nagy különbség! Ugyanakkor ez a fajta mindennapos küzdelem viszont olyan értékeket hoz felszínre, amelyekre érdemes figyelni. Így az emberek jobban megbecsülik, amit elérnek, illetve megtanulják értékelni azt, amijük van.

S. K.: Mivel foglalkozott az eddigiekben?

E. A.-Y.: Nyugdíjas vagyok, négy gyermekem van. Kezdetben háziasszonyként neveltem őket, majd otthoni munkát vállaltam – gépeltem egy ügyvédnek –, amit szerencsésen egyeztetni tudtam gyerekeivel. Életem egy későbbi szakaszában felvételiztem az egyetemre, ahol regionális tervezést tanultam. Amikor befejeztem a tanulmányaimat, nem voltak munkahelyek, így az állami szférában helyezkedtem el, a honvédelem területén. Ez egyáltalán nem tetszett édesanyámnak, de akkoriban egyedül neveltem a gyermekeket, és kénytelen voltam elvállalni. Egyezséget kötöttem úgymond' az ördöggel: azt mondtam, nem fogok támogatni semmilyen külföldi katonai beavatkozást, és nem dolgozom a vegyi, nukleáris fegyverek területén, csakis a logisztikai részlegen. Úgy is volt, és tulajdonképpen a terepen levő egységeket láttam el felszerelésekkel. Érdekes foglalkozás volt, tele kihívásokkal. Úgy éreztem, hogy valóban az államnak dolgozom, de ugyanakkor magamnak is – adófizetőként. Tulajdonképpen ezzel a munkakörrel lehetővé vált az, hogy Németországban dolgozzak, s hogy onnan visszajöhessenek ide, Erdélybe. Másképp nem biztos, hogy lett volna lehetőségem.

S. K.: Milyen tanácsokat adna az itt élő embereknek?

E. A.-Y.: Azt hiszem, egy dolgot megtanultam: nem adok tanácsokat senkinek.

A győzelem napja után

folytatás a 3. oldalról

A győzelem napja sokunknak a veszteség napja volt: akkor vesztítettük el 60 évvel ezelőtt édesapánkat. Szabad-e ezt elmondani bátran, nyíltan és ünnepélyesen?

Unitárius falvainkban, de másutt is Erdélyben a köztéren oszlopok állnak „Pro patria” felirattal, hosszú névsorokkal. Unitárius templomainkban, de másutt is a falvakon emléktáblák sorakoznak bizonytalan címekkel és sok-sok névvel. Kik voltak ők? Lehet-e hősök napját tartani nekünk is érettük? Egyházi énekeskönyvünkben – még az 1951-es kiadásban – a 44. számot viselő ének fölé ezt nyomtatták: „Hősök emlékünnepe”. Ez a felirat a legújabb kiadásban már „lekopott” a 44. énekről. Annyira megijedtünk? Annyira elbizonytalanoktunk?

Biztató, hogy hallottuk: az elmúlt években Marosvásárhelyen a Don-kanyarban elesett katonáknak emlékoszlopot állítottak. Világháborús hősekről emlékeztek Tordán, Torockószentgyörgyön.

Magyarországon június 4-én „nemzeti emlékezés napját” tartanak.

Vajon nem lehetne-e Erdélyben is, esetleg az unitárius egyházban legalább jelét adni a közelmúlt veszteségeinek, emberáldozatainak? Nem kellene a fiatalabbakat ösztönözni a nemzet „kis” hallottairól való megemlékezésre?

Az emlékoszlopok, emléktáblák előtt beszélhetnénk világosító fájdalomainkról. Beszélhetnénk az akkor 30–35 éves özevegyekről, akik a fekete fejkendőt attól a naptól kezdve 70–80 éves korukig hordták. Akik síró könnyek között, ki tudja hányszor panaszkodtak el: bárcsak tudnám, hol a sírja, bárcsak tudnék elmenni oda, legalább egy szál virágot tehetnék a hantjára.

Szeretném tudni, van-e valaki, aki velem egyformán érez és gondolkodik? Kérem, feleljenek kérdéseimre.

Jó lenne, ha nekünk is kiforrott közösségi véleményünk lenne erről a szívbeemarkoló valóságról. S még ha véleményünket valósággá tehetnők! Nem bántva senkit, emeljük fel fejünket, valljunk önbecsülésünkről, elődeinktől kapott örökségünk megbecsüléséről.

Egyszer azt mondta valaki: a szíved mélyén úgyis mindig tudod a megfelelő választ. Itt az emberek kellőképpen büszkék, tudják, mit akarnak. Néha ki kell állni, és azt mondani bizonyos dolgokra, hogy igenis, ezt mi így akarjuk! Na de tanácsokat mégsem osztogathatok, hisz nem ugyanabban a hajóban evezünk. Van egy régi indiai szólás: nem beszélhetsz soha senki nevében, amíg egy mérföldet nem teszel meg az ő cipőjében.

Amikor Kiss Laci haláláról értesültem, nem tudtam visszatartani a könnyeimet. Rájöttem, milyen jellegű emlékeket idéz fel bennem ez a történet. Nagyon nehéz abba a kisebbségi helyzetbe beleképzelni magam, amelyben ti most éltek. A küzdelem folyamatos, közben pedig meg kell tartani a belső egyensúlyt, hogy ne ess depresszióba, ne láss kilátástalanságot magad körül. Minderre nyilván összehasonlíthatatlanul könnyebb tanácsokat adni, mint a valós helyzetet megélni.

S. K.: Unitáriusnak vallja magát? S ha igen, mit jelent ez Önnek?

E. A.-Y.: Mint a legtöbb gyermek, 5-6. osztályos koromban kezdtem én is érdeklődni a vallásos kérdések iránt. Persze édesanyám a saját nézőpontjából mesélt. Miután Wisconsinba költöztünk, kezdtem templomba járni a szomszédainkkal. Édesanyám ennek nagyon örvendett, mert az egyik szomszédunk a kongregacionalista egyház egyik gyülekezetébe járt, mely az egyik legliberálisabb felekezet volt, és így a leginkább közel állt az unitáriushoz. Ahol most élek (Davenport, Iowa állam), ott egy nagyon erős unitárius gyülekezet van. Appletonban, ahol felnőttem, szintén volt egy unitárius gyülekezet, amelynek létrehozásában édesanyámnak kulcs szerepe volt. Volt egy nő, aki Budapestről került oda, ketten alapították a gyülekezetet, amely aztán egyre nőtt. Ma már egy nagyon aktív gyülekezet, itteni testvér-egyházközsege Déva. Az én gyülekezetem pedig Homoródjánosfalva testvérgyülekezte. Az unitárius jelenlét fontos számomra. Az amerikai unitárius egyház sokban különbözik az erdélyitől. Az itteni egyház sokkal inkább biblikus egyház, ahol a hangsúly inkább Jézuson van, s ez világosan megkülönbözteti a jelenlegi amerikai unitárius egyháztól. Megmondom őszintén, hozzám sokkal közelebb áll a bibliai alapú erdélyi unitarizmus, s azt hiszem, ez édesapámtól ered.

S. K.: Milyen a magyar származásához való viszonyulása?

E. A.-Y.: A magyar származás tudata egyértelműen bennem van. Három alkalommal éltem Németországban. Először Stuttgart mellett kb. 3 évet, utána egy másik környezetben, a harmadik ciklus pedig 1993–1996 között volt, amikor Ulmburgban laktam, közel a cseh határhoz. Így el-

Életének 89., házasságának 66. évében, április 7-én türelemmel viselt, hosszas szenvedés után elhunyt Nagy Ferencné Báró Piroska. Énekvezérként hűséggel szolgálta egyházát hatvan éven keresztül Kolozsváron az írisz-telepi, a recsenyédi, a küküllőszárdi és a segesvári gyülekezetekben. Egész életét családjának és egyházának szentelte. 2006. április 9-én helyezték örök nyugalomra a segesvári unitárius templomból a római katolikus temetőbe.

Egy tanúságtevő élet tükre

Nagy Ferencné Báró Piroska 1917. június 14-én Petrillán született lelkészi családban, Báró József unitárius lelkész és Tamás Piroska első gyermekeként.

Gyermekkora Muzsnához, majd Városfalvához kötötte. Tanulóéveiből az elemi Városfalván, a további osztályokat a székeludvarhelyi református tanítóképzőben végezte, ahonnan hajlama és tehetsége szerint a kolozsvári magyar zene-konzervatóriumba került. Itt zongora szakon két akadémiai évet végzett, hegedű szakon pedig a négy évi fokozatot érte el.

A kincses városban az unitárius leányotthonban lakott. A szomszédos teológiai akadémia II. éves hallgatójával, Nagy Ferencsel a zene iránti közös érdeklődés hozta össze. 1940-ben kötöttek házasságot. Lelkész-férje oldalán hét, anyagiakban megpróbáló, de szervezésben jelentős évet áldozott az írisz-telepi missziónak Kolozsváron. A második világháború kegyetlensége, amelyet menekülésükkor Budapesten tapasztalt meg, mély nyomot hagyott családját féltő lelkében. Hazatérve a már háromgyermekes lelkészcsaládot a jobb megélhetést biztosító Recsenyédre hívták meg. Itt a rendszerváltozás miatti új egyházi – főleg nevelési – kérdések megoldásán munkálkodtak, fellendítve a recsenyédi művelődési életet. Itt született meg negyedik gyermekük is.

Apósának, Nagy Béla unitárius lelkésznek nyugdíjba vonulása után, 1953-ban a segesvári gyülekezet meghívására végleges helyére és szolgálatára került a család. Ettől fogva a lelkészi család lelkesen felvállalta a segesvári és a küküllőszárdi gyülekezetek lelki gondozását. Az énekvezérség mellett Piroska néni mindenütt ott volt zenei készségével, ahol egyházi rendezvényeken kívül az iskola és társadalom igényelte odaadó munkáját. Így például a hajdani Petőfi iskola kis zenekara, a városi kultúrotthon „felszimfonikus” zenekara, de a magánórai zongoratanítások nyomán is sokan élvezhették ihletett munkáját. A szociális helyzet javítása érdekében öt évi konfekció-gyári munkát vállalt. Szépérzékű és kitartó munkájának emlékét őrzik kézimunkái, így a templom szószékterítője, az énekeskönyvek borítói.

Humora, kiegyensúlyozottsága, igazságérzete, derűs természete, türelme, magával ragadó zeneisége, egyháza iránti odaadó szeretete és mindenek iránt meleg rokonszenvet érző lelkülete kisugárzott környezetére. Életelvét, amelyre gyermekeit, unokáit tanította, Vörösmarty szavai testesíti meg: „Ki szívben jó, ki lélekben nemes volt, / Ki életszomját el nem égeti, / Kit góg, mohóvágy, s fény el nem varázsol, / Földön honát csak olyan lelheté.”

84 éves korában (2001 áldozócsütörtökén) agyvérzés érte, amiből nehezen épült fel, majd ágynak esett, és egyévi nehéz helyzetéből csak a halál végleges álma válthatta meg.

Jakabházi Vera

sőként a németet tanultam meg, majd a franciát, a hollandot is megismertem, de amikor Budapestre érkeztem, teljesen új élmény volt a magyar nyelvvel találkozni. Valami olyant éreztem, amit megérteni nem tudtam, csak éreztem, hogy ez az! Egyik nyelvet sem éreztem olyan ismerősnek, mint a magyart, és biztos, hogy ez az érzelmi alapokhoz vezet vissza. Érzem magamban a határozott kötődést a magyar nyelvhez.

Rájöttem közben még egy különleges dologra. Úgy nőttem fel, hogy nem voltam elfogult senkivel szemben, és abban a tudatban, hogy mindenkit a cselekedetei

alapján kell megítélni. Mindezt egészen a '90-es évek elejéig így éreztem. Aztán volt a davenporti gyülekezetben egy lelkész, aki nagyon aktív volt a testvérgyülekezeti mozgalomban, és folyamatosan a romániai gyökereinkről beszélt. Én pedig megalázottnak éreztem magam, s nem bírtam hallgatni: az én gyökereim Erdélyben vannak, nem Romániában, erdélyi vagyok és nem romániai! Akkor jöttem rá, hogy igenis hordozom magamban ezeket az érzelmi alapú előítéleteket, bár neveltetésem során értelmi szempontból megsza-

folytatás a 8. oldalon

Balázs Ferenc lánya...

folytatás a 7. oldalról

badultam tőlük. Erdély volt a megfelelő szó nekem, nem Románia. Amikor pedig Bartha Zsuzsával Kolozsváron jártunk, és láttuk azt a sok román nemzeti színt mindenhol – a padokon, az oszlopokon –, nem éreztem jól magam. Ilyenképpen magamban hordom a magyarságtudatot, valahol mélyen mindenképp ott van.

Van egyetlen magyar ének, melynek néhány sorát tudom [alig érthető kiejtéssel dúdolja – S. K.]. Bár tudom, a kiejtés nem jó, érzem a mélységét ennek a dallamnak. Az este hallgattam az unitárius kollégium kórusát, akik apám kedvenc énekét is énekelték. Nagyon megható volt, könnyeztem. Eszembe jutott, hogy valahányszor Amerikában hallgattam a karácsonyi énekeket, mindig jobban tetszettek az alacsonyabb hangzású énekek, hiszen itt Erdélyben inkább ez a jellemző.

S. K.: Enikőnek keresztelték itthon, azóta többször is változott a neve.

E. A.-Y.: A születési bizonyítványomban Enikő Solvegs Balázs a nevem. Amerikában senki sem tudta kiejteni se a családnévem, se a keresztnévem. Akkor átváltoztattuk Enikára, s utána le is rövidítettük, mert hát senki sem hallott az Enika névről se, és mindig rosszul írták le mindenhol. Így aztán Niki lett a nevem. Miután édesanyám újból férjhez ment Niki Wise lett a nevem, ezzel a névvel fejeztem be a középiskolát. Ezt addig viseltem, amíg az állami hivatalban kezdtem dolgozni, s aztán visszatértem az Enikára. Senki sem tudta leírni pontosan, nem értették, miféle név ez. Persze miután két-szer férjhez mentem, a családnévem is többször változott. Jelenleg Enika Anderson-Young a nevem.

S. K.: Balázs Ferenc meséi ma is megragadják a fiatal olvasókat. Ismeri őket? Mi a véleményük róla?

E. A.-Y.: Sajnos nem ismerem őket. Remélem, hogy ez lesz az, amit még életben elérhetek: hogy elolvassam azokat a meséket angol nyelven. Eddig még semmit sem kaptam kézhez abból, amit apám írt, sem a *Meséket*, sem *A rög alatt*-ot nem fordították le, csupán hallottam róluk. Szeretném elolvasni ezeket, de így sajnos nem tudok válaszolni a kérdésre. Ami angol nyelven megvan, az néhány általa írt vers, illetve egy ének, amelynek szövegét anyám írta, apám pedig megzenésítette. Ennek nagyon erős lelkiülete van, arról szól, hogy mindig reménykedj, soha ne csüggedj, mert amíg a kismadarak repülnek, mi folytatni fogjuk. Azt hiszem, ez egy unitárius himnusz-féle nekem. Fontos, hogyha egy-egy pillanatban elcsügged is az ember, a remény a távlatokban mégis mindig előtte legyen.

S. K.: Balázs Ferenc munkássága jelentős értékkel bír, ám élete folyamatos küzdelem volt azokért az egyszerű emberekért, akik Mészkon éltek. Mi a véleménye erről az élethivatásról, amelyet Balázs Ferenc példaként állított elének?

E. A.-Y.: Abból indulok ki, amit anyámtól tudok, aki mindvégig támogatta őt munkájában. Még akkor is mellette volt, amikor kiderült, hogy már nem fog meggyógyulni. Apám olyan ember volt, aki nem tudta a dolgokat fél kézzel, részleges hozzáállással véghezvinni. Ő beleléte és teljesen átadta magát annak a munkának, amelyet végzett. Így egy idő után teljesen felemésztette az energiáit. Anyám nagyon szomorú volt, hisz abban reménykedett mindvégig, hogy annyira felépül, hogy elhagyhatják a falut, s elmehetnek Amerikába, vagy valahová, ahol ő is otthonosabban érezheti magát, Balázs Ferenc pedig szanatóriumba mehetne, ahol az idejét az írásnak szentelhetné, emberekkel találkozhat, gondolatokat cserélhet stb. Ám mindennek másképp kellett történnie. Ez végtelen szomorúsággal töltötte el anyámat, én pedig természetesen ezt a szomorúságot vettem át tőle – amely-lyel közös életük rövidségét siratta.

S. K.: Ebben a rövidre szabott életében Balázs Ferenc hőssé vált az utókor szemében. Mit gondol erről?

E. A.-Y.: Nem tudtam, hogy itt Erdélyben ilyen mély ez a tisztelet mindaddig, amíg először nem jöttem el ide. Amikor Zsuzsa bemutatott a mészközi embereknek, azok megöleltek, és szemük ragyogott. Gyakorlatilag méltatlanul fürödtem ezeknek az embereknek a szeretetében, hiszen ők voltaképpen apámat tisztelték. Természetesen nagyon megragadott mindez, együtt azzal a felismeréssel, hogy igenis hordozok valamit magamban apámból. Nagyon megtisztelőnek érzem, hogy ilyen családi háttérrel rendelkezem. Másfelől pedig elég nehéz elismert, avagy sikeres szülők gyermekének lenni, mert hozzájuk mérnek. Beismerem, volt olyan időszak, amikor tudatosan nem akartam hasonlítani rájuk. Ma már bánom, hogy szándékosan nem foglalkoztam ezzel a háttérrel, mert talán vannak olyan dolgok, amiket már meg kellett volna tennem.

Akkor jöttem rá igazán, mit jelent itthon, Erdélyben apám, amikor anyám megírta az *Alabástromfalu* című könyvét. Az apámmal való levelezésük Amerikába került, oda küldte el egy ismerősének, aki először a '30-as évek végén biztatta anyámat a könyv megírására. Ő akkor azt válaszolta, nem tudja megírni, mert politikai szempontból ártana vele. Aztán a levelek elkallódtak, s amikor az az illető személy meghalt, újból előkerültek. Édesanyám órákat töltött el azzal, hogy lemásolta őket, mert nehezen olvasha-

tóak voltak, és nagyon kis betűkkel íródtak. Akkor kezdett el gondolkozni azon, hogy tényleg megírja a könyvet. Ez a '80-as évek vége felé volt. Ekkor jöttem rá, mit jelentett itthon apám, és milyen tisztelet övezi őt a halála után. Tulajdonképpen ez tovább erősödött bennem, amikor egy alkalommal megnéztem az ifjúsági irodát, és azokat a kis kártyanaptárakat, melyeket 2001-ben adott ki az ifjúsági egyesület.

S. K.: Eddigi látogatásai alkalmával mindig hazahozott valamit, ami Balázs Ferenc életéhez tartozott. Nem nehéz ezektől a személyes tárgytól megválni?

E. A.-Y.: Egyszer mesélt Zsuzsa arról, hogy szeretnének egy múzeumot létrehozni, ahová a fennmaradt tárgyakat elhelyezhetnék, a könyveivel együtt. Anyám sokat mesélt azokról az enciklopédiákról, melyekre az utolsó dollárjaikat költötték. Ezeket első utamkor visszahoztam, most ott vannak Mészkon. Aztán később visszahoztam egy vékony esőkabátot, amit kislány koromban hordtam, és néhány magyaros ruhát, melyeket anyám különleges alkalmakkor viselt. Most egy pár gyertyatartót hoztam vissza, amelyek egykor a lelkesi lakásban voltak. Egyik eltörött, megragasztottuk. Úgy gondolom, ezek idétartoznak, ezekhez az emberekhez, mert ha itt különleges értékűk van, akkor itt a helyük. Lassan visszahozok szinte mindent. Van egy kis könyve apámnak, melyet 1936-ban adtak ki, tehát feltehetőleg az első kiadásból való, ezt is visszahoztam, és holnap odaadom Robinak [Bálint Róbert, jelenlegi mészközi lelkész – S. K.]. Azért megtartottam még néhány dolgot. Van egy rend azokból az erdélyi magyar műszaki tervezésről szóló enciklopédiákból, amelyek alapján apám megtervezte a templom kazettás mennyezetét. Ha valaki egyszer áttanulmányozza ezeket, minden bizonnyal megtalálja a terv egyes részleteit. Ezeket a közeljövőben szintén vissza szeretném hozni.

S. K.: Mit hordoz a mában Balázs Ferenc lányának az apja szellemisége?

E. A.-Y.: A lényeg az, hogy az ő szellemisége legyen mindannyiunk vezére. Nagy szükség van arra, amit ő megpróbált megvalósítani. Ha sikerülne beépíteni mai életünkbe az általa elképzelteteket, és úgy továbbmenni, az lenne a jó. Nagyon büszke vagyok apámra. Anyám rendkívül fájlalta, hogy életében csak egyszer térhetett ide vissza. Azt is tudom, hogy anyám életében az együtt töltött évek a legboldogabbak, a legtermékenyebbek voltak, ugyanakkor viszont a legszomorúbbak, a legfrusztrálóbbak és magányosak is. Mindkét szélsőséget megélte Balázs Ferencel. Mégis, azt hiszem, sok mindenben egymás lelki társai és támogatói voltak. Az én gyökereim pedig mindenképp ott vannak Mészkon.

„Adj, Uram, ma új szívet”

Kriza János-émlékünnepély színhelye volt a sepsiszentgyörgyi unitárius templom. Fellépett a kiskunhalasi (Magyarország) Városi Vegyeskar, a nagyajtai unitárius dalárda és a sepsiszentgyörgyi Kriza János unitárius vegyes dalárda.

Hitünket, önismeretünket, önbecsülésünket erősítette meg április 22-én a nagyszabású Kriza János-émlékünnepség. Kovács István helybéli lelkész imája, a közös égre-nézés a határon túliakkal és inneniekkel megerősített, hogy él a magyar nemzet és élni fog gyermekeink, unokáink által.

Sepsiszentgyörgy testvérvárosa Kiskunhalas. Városi Vegyeskarával bensőséges, baráti kapcsolatunk van (tavaly együtt énekeltük náluk a Szent István dicséretét és a Rabszolgák kórusát). Régi barátként üdvözlöttük egymást, most pedig a három dalárda együtt zengte – a kiskunhalasiaktól kapott kottából – az *Adj, Uram, ma új szívet* szövegeit.

A nagyajtai Gazdag Miklós Polgári Daloskör összeállítása áradó lelkességről, munkáról, bizakodásról szól. Kriza János életét és munkásságát Fekete Levente nagyajtai lelkész szabadon, jól dokumentáltan méltatta, hozzásegítve bennünket, hogy felismerjük és jobban értékelni tudjuk Kriza egyedülálló nagyságát. A krizai örökség megidézése mellett méltatta Gál Jenő esperes munkásságát is.

Kriza János 1811. június 28-án született Nagyajtán, a torockói születésű, csonkakarú nagyajtai pap első fiaként. Kilenc évesen a torockói híres Particula unitárius iskolába került. A *Vadrózsákban* olyan népi dalokat is közölt, amelyeket fiatal korában írt össze – Sebes Pál buzdítására – *Szívet gyönyörködtető világi énekek* címmel.

1825-ben tanulmányait a székelykeresztúri unitárius kollegiumban folytatta. Epigrammákat írt, olvasókört szervezett. Kolozsváron teológiát és jogot tanult, majd tanító lett az algimnáziumban és segédkönyvtáros a főgimnáziumban. Berlini tanulmányi évek következtek, kapcsolatba kerül a német mitológia, a népköltészeti hagyomány gyűjtőivel, a Grimm test-

véreikkel. 1837-ben – miközben egészségi problémái voltak – rendezte verseit, műfordításokat végzett. 1838 őszétől foglalta el a kolozsvári papi állást. 1842-ben lett a Kisfaludy Társaság levelező tagja, ez évben vette feleségül Füzi Borbálát. 1842-ben intézett előfizetési felhívást *Vadrózsa* című „Népköltési Gyűjteményre.” A *Krizáé* volt az első rendszerezett kötettel zárult gyűjtőmunka.

1863. január 14-én jelent meg a *Vadrózsák. Székely Népköltési Gyűjtemény* első kötete gróf Mikó Imre anyagi hozzájárulásával és Gyulai Pál közbenjárásával. Krizát az Akadémia rendes tagjává választották. Ő alapította és szerkesztette az első, napjainkig is megjelenő unitárius tudományos folyóiratot, a *Keresztény Magvetőt*. Először állította össze a Tájéztatót, amellyel utat nyitott a dialektológia előtt. 1875 húsvétján halt meg. Kéziratait özvegye Arany Jánoshoz juttatta el.

Fotó: Gazdag Géza

Az április 22-i ünnepség fényét emelték a Fekete Ágnes (Fekete Levente lánya) csengő hangján és a Kónya Útő Bence (Kónya Ádám unokája) ígéretes tehetségével előadott balladák.

Ferenczi Mária-Magdolna

Örömteli „fekete vasárnap” a lókodi öregotthonban

Április elseje: itt is, ott is hallani, hogy másnap, vasárnap vendégeink lesznek. Vannak, akik nem veszik komolyan. Hisz április elsején minden lehetséges.

Április másodika. Az ebéd után várjuk Csáki Levente lelkészt, hogy istentiszteletet tartson nálunk. Megérkezik, s közli, hogy valóban vendégek érkeznek, Korondról. Nem tudja ugyan megvárni őket, mert kötelességei máshova szólítják, de mi csak készülünk.

Lakótársainkkal az ebédlő udvarra néző ablakaiba özönlünk. Fél háromkor gépkocsik sora érkezik, egyik a másik után, elárasztják az udvart, még az utcán is marad belőlük.

A korondi egyházközség nőszövetségi csoportja érkezik Farkas László lelkész és

hitvese vezetésével, számos kísérővel. A kölcsönös üdvözlés után a tiszteletes úrtól megtudom, hogy az ajándékokon kívül „műsort” is hoztak magukkal. Gyorsan, gyakorlatiasan megbeszéljük, hogy a találkozás emlékezetesebbé tételéért mindössze négy főből álló „öregotthoni” csoportunk is viszonzozza kedvességüket.

A nőszövetség énekkara – a tiszteletes asszony vezetésével – szívet-fület gyönyörködtető kórusművekkel, szavalatokkal üzte el a hétköznapiságot, élénk színbe öltöztetve a „fekete vasárnapot”. Ezt követően lakótársaink közül Kiss Rebeka (Kecset), Vass Katalin (Homoródszentpál), Székely István (Kolozsvár) és alulírott (Székelyudvarhely) énekekkel és szavalatokkal tettük színesebbé a találkozást.

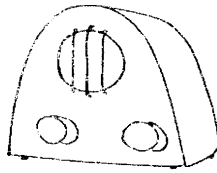
A személyenkénti ajándécsomagokat (délgyümölcs, édesség, korondi kerámiába helyezett húsvéti pirostojások) nagy meglepetésünkre az unokák osztották szét. Felemelő és megható volt. Sokunk ráncos, öreg arcán legördültek az emlékek örömkönnyei. Vendégeink az ajándécsomagokon kívül gazdag termény- és pénzajándékkal járultak hozzá az otthon gondjainak enyhítéséhez. A köszöntő és köszönő szavak, a szívből mondott, énekelt műsor igazi egységbe kovácsolt minket. A tiszteletes úr zárómondatait után mintegy búcsúzásképpen az énekkar nemzeti Himnuszunkat énekelte.

Felemelő, maradandó, emlékezetes látogatás részesei voltunk. Isten tartsa meg mindazokat, akiknek jósága meleget és fényt hozott nekünk. A lókodi öregotthon lakóközössége nevében

Kovács Sándor

Aranylakodalom Kolozsvár-Írisztelepen

Ritka alkalomnak lehettünk boldog részesei április 2-án. Emelkedett hangulatú istentisztelet keretében ünnepelhettük meg Rostás Árpád és neje, Rostás Árpádné született Iszlai Erzsébet házasságának ötvenedik évfordulóját. Nemcsak a család nagy ünnepe volt, hanem az egyházközségünké is. Egyházközségünk tekintélyes része, nemcsak megjelent e fontos eseményen, hanem meglepetésekkel is kedveskedett a jubiláló párnak. Az istentisztelet előtt vőfélyes és koszorúslányos menet kíséretében híveink egy része megjelent a Rostás házaspár lakásán, és onnan valóságos esküvői menetet alkotva jöttek a templomba, ahol a gyülekezet nagyja várta az ünnepeltek. Az istentisztelet alatt a jubiláló házaspár és a népviseletbe öltözött koszorúfiúk és -lányok a templom piacán elhelyezett székeken ültek. Gyülekezetünk ezzel kívánta jelezni nagybecsülését a Rostás család iránt mindazért, amit a gyülekezetért tettek, és amit számunkra ma is jelentenek. Az istentisztelet keretében sorra került jubileumi szertartás az élet szépségéről tett élő tanúbizonyság volt. Isten iránti hála és szeretet érzése kerített

Unitárius rádióműsorok

Meditáció – az elmélkedés műsora
Kolozsvári Rádió, 909 m és 1593 m középhullámon, valamint a 95,6 MHz-es ultrarövid-hullámon, szerdai napokon, 9.30-kor.
Szerkeszti: Kovács Mária.
június 14., július 19.

Rádió-istentisztelet
Kolozsvári Rádió, alkalmoszerűen, vasárnapokon, 17.30-kor.
Szerkeszti: Kovács Mária.
május 28., július 2.

hatalmába valamennyiünket. A szertartás után az egyházközség részéről a gondnok atyánkfia átadta a jubiláló házaspárnak az ajándékot. Az ünneplő család gyermekei asztalközösséghez hívták a templomi gyülekezetet. Jó volt együtt lenni, az életért és a családi élet áldásaiért Istennek

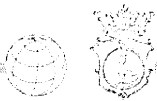
Tavaszi virágcsokor
unitárius gyermekműsor havonta kétszer. Szerkesztik: Kovács Mária, Rácz Norbert, Koncz László
Kolozsvári Rádió,
szombaton reggel 9.15–9.30 között
május 20., június 3., 17., július 1.

Unitárius félóra
a székelyudvarhelyi Prima Rádióban, a 87,9 MHz-en, illetve interneten a www.prima-radio.ro címen.
Szerkesztik: Csáki Levente, Gál Zoltán és Szabó Előd.
minden vasárnap reggel 8.30-kor.

Tiszta forrás
unitárius ifjúsági műsor a sepsiszentgyörgyi Sláger Rádióban (105,9 Mhz). Kéthetente, vasárnap 13 órától.
Szerkeszti: Lakatos Sándor
május 28., június 11., 25.

hálát adni, majd ezt követően önfelelt énekléssel „egyszerűen” együtt lenni és mulatni. Az irisz-telepi unitárius egyházközség valódi nagy családként élte meg az aranylakodalmat. Hála és köszönet a mindenható Istennek!

Mezei Csaba

Május elején a hollandiai Remonstráns Egyház tizenegy lelkésze látogatta meg egyházunkat, viszonzóván a tavalyi, egyházunk küldöttsége által Hollandiában tett utat. Az alkalom főként a már elkezdett teológiai párbeszéd sorozatát folytatta: két napon át Kolozsváron ismerkedtünk meg egymás lelkiségével és hitelveivel. Ezen általánosabb jellegű bevezető eszmecserek után jövőre szakosodott kapcsolattartással, tematikus találkozások útján folytatjuk az együttműködést. Az erdélyi látogatás második részében a vendégek körúton ismerték meg egyházközseink, híveink és lelkészeink egy részét, a Torda–Mésző–Marosvásárhely–Nyárádszereda–Székelyudvarhely–Székelykeresztúr–Segesvár–Dicsőszentmárton útvonalon.

Május első napjaiban egyházunk központi hivatalát az Amerikai Nyugdíjas Lelkeszi Segélyszervezet pénztárosa, John Newhall és felesége látogatta meg, hogy személyes kapcsolatot teremtsen egyházunk és nyugdíjintézetünk vezetőivel. Az egyesült államokbeli segélyszervezet hat éve rendszeresen évente kiosztott segílyt folyósít erdélyi unitárius nyugdíjas lelkészeink, illetve elhunyt lelkészeink özvegyei számára.

Május elején került sor egyházköreinkben a II. évnegyedi lelkészi értekezletre, amelyeket ezúttal két-két egyházkörönként egybevonva szerveztek meg. A kolozs-tordai és a küküllői egyházkör lelkészeinek május 8-án Tordán, a székelykeresztúri és marosi egyházkör lelkészeinek 9-én Székely-

keresztúron, míg a székelyudvarhelyi és háromszék-felsőféri egyházkör lelkészeinek 11-én Homoródszentmártonban volt az értekezlet. A fő előadást Czire Szabolcs teológiai tanár tartotta A jézusi asztalközösség és az unitárius úrvacsorai gyakorlat címmel.

A pipe-szásznádasi egyházközség május 20-án szervezte meg ifjú lelkésze, Jenei László Csaba beiktatását. Jenei László Csaba 2000-ben fejezte be teológiai tanulmányait a Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Karán, és gyakorló segédlelkési szolgálatát is a pipei és szásznádasi egyházközségben végezte. Unitárius lelkészi oklevelét a 2002-ben sikeresen letett lelkészképesítő vizsgán szerezte meg. A beiktatást Nagy Endre, a Küküllői Egyházkör esperese végezte el.

A brassói unitárius egyházközségek – óvárosi és újvárosi – május 20-án tartották a közös templomuk építésének 70. évfordulója alkalmából szervezett ünnepélyt. A hálaadó istentiszteleten dr. Szabó Árpád püspök végezte a szószéki szolgálatot.

A Teleki László Alapítvány május 25–27-én Budapesten, valamint a felvidéki Borsiban szervezte meg a határon túli magyar épített örökség kutatásának és megővésének szentelt szakmai konferencia idején kiírását. A rendezvényen unitárius egyházunkat Paskucz Viola, az egyházi központi hivatal műszaki előadója, valamint Ferenczi Zoltán Sámuel építészmérnök képviselte.

Tiszta lelkeség – tiszta táj – tiszta Székelyföld

E gondolat jegyében szerveztük Székely Kinga-Réka homoródszentpéteri lelkész női kezdeményezésére április 22-én, a Föld napján, azt a közmunkát, amelynek célja a Homoróddaróc és a Kénosi-tető közé eső útszakasz szeméttől való megtisztítása volt. A megszólítottak elsősorban ifjak voltak, de szeretettel vártunk mindenkit, aki környezete szebbé, tisztábbá tételében hajlandó tenni is, nem pusztán várni, hogy valaki más cselekedjék.

Jó volt tapasztalni, hogy a hívó szó nem maradt pusztába kiáltott szó. Lelkes ifjak sorakoztak fel az út két oldalán, hogy a meg gondolatlan, felelőtlen embertársak által eldobált szemetet összegyűjthessük. Volt, akit emlékeztetni sem kellett a szószeréről való hirdetés után, jött és érdeklődött, hogy mi lesz a menetrend, mert ő szeretne részt venni a munkában; és volt olyan, aki lekésve a „csatlakozást” kerékpárral jött a csapat után, csak hogy közénk állhasson. A Nagyhomoródménté hét gyülekezetéből – Kénosból, Homoródszentmártonból, Szentpálról, Szentpéter-

ről, Városfalváról, Homoródjánosfalváról és Homoróddarócról – negyvenheten sürgölődtek, szép eredménnyel.

Reméljük, hogy kezdeményezésünknek lesz folytatása, és a *Tiszta lelkeség – tiszta táj – tiszta Székelyföld* nem marad meg „puszta gondolatnak”, hanem sokak munkájának eredményeként valósággá válik.

Ahhoz, hogy e szemétyűjtést sikeresen elvégezhessük, lelkes emberek siettek támogatásunkra, hogy előteremthessük a szükséges eszközöket; és a Polgármesteri Hivatal is jelentős segítséget nyújtott a szállítóeszközök tekintetében. Az önzetlen segítséget ezúton is köszönjük. Látva munkánk eredményét bizunk abban, hogy kezdeményezésünkkel sikerül a mindennapok gondjába oly nagyon belefeledkezők figyelmét ráirányítani a lelkeség, a táj és a Székelyföld tisztaságának megőrzésére, hogy lelkes életet élhessünk, jól érezzük magunkat e táj részeként, és tisztaságáért is büszkék lehessünk Székelyföldünkre.

Kívánjuk, hogy e gondolat jegyében kezdeményezésünkhöz hasonlóan sok vállalkozó szellemű ifjú és meglelt-korú egyaránt vállalja e nehéz, de igen nemes munkát. Hisszük, hogy bár egyenként is sokat tehetünk, összefogva akár csodákra is képesek vagyunk.

ifj. Szombatfalvi József

nők világa

Küküllő-köri nőszövetségi közgyűlés Ádámoson

Április 22-én Ádámoson ötödik közgyűlésünket tartottuk. A gyűlést Nagy Rozália esperesné, elnök szervezte meg és vezette.

Az UNOSZ részéről jelen volt Szabó Magdolna főtisztelendő asszony és Asztalos Klára elnök, valamint Ferenczi Enikő titkár, a küküllői egyházkör részéről Nagy Endre esperes, a helyi egyházközség részéről pedig Fülöp Alpár lelkész.

A kör nőszövetségei a következőképpen képviseltették magukat: Ádámos – 15, Bethlenszentmiklós – 3, Dicsőszentmárton – 9, Fehéregyháza – 2, Küküllődombó – 5, Magyarsáros – 8, Medgyes – 5, Segesvár – 14, Szőkefalva – 4 résztvevővel.

A közgyűlést Fülöp Alpár áhítata nyitotta meg, majd bemutatta az ádámosi műemléktemplomot is. Üdvözlő beszédek hangzottak el, ezután az egyes nőszövetségek beszámoltak az elmúlt évi tevékenységükről. Kitartó munkáról hallottunk minden felszólalótól. Vannak kimagasló eredményeket mutató nőszövetségek, mint például a segesvári, és vannak egészen „fiatal” helyi nőszövetségek is, mint a sárdi vagy a fehéregyházi, ahol a létszám még kicsi, a lelkesedés azonban annál nagyobb. Ez utóbbi szándékozik a jövő évi közgyűlést megrendezni, a tervezett téma pedig a hagyományörzés lenne.

Munkánkat elismerő szavakkal illették az UNOSZ-elnökök és a köri esperes, ugyanakkor fokozottabb szerepvállalásra ösztönöztek az egyházközségek életében, főleg a gyermekek vallás-erkölcsi nevelésében.

Az ünnepi istentiszteletet Tóth Zsuzsanna harmadéves teológushallgató tartotta. Az ádámosi nőszövetség verses-dalos műsort mutatott be a vegyes dalárda részvételével. Befejezésül két előadás hangzott el a testi-lelki egészség témaköréből: dr. Puskás Judit háziorvos a testi egészségről, az életmód megváltoztatásának szükségességéről beszélt, Csiki Katalin pszichológus pedig a lelki egészségről, a magunkkal és környezetünkkel való harmónia fontosságáról. Sem a közgyűlés időpontjának, sem témájának megjelölésekor nem gondoltunk rá, hogy ápri-

lis 22-e éppen a Föld napja, amikor világszerte a bolygónk létét veszélyeztető folyamatokat elemzik, és vészharangokat kongatnak meg az ember és környezete közti harmónia helyreállításáért. Úgy mondhatnánk: találkoznánk is bekapcsolódott az előadások témája által az életet szolgáló eseményláncba. A témára érdemes volna más alkalommal is visszatérni.

A találkozó kosaras közébeddel ért véget. Hálával tartozunk az ádámosi egyházközségnek és nőszövetségnek a közgyűlés előkészítésével járó erőfeszítésért és a szívélyes vendégfogadásért.

Szabó Rozália

Anyák köszöntése

A munka és a munkások ünnepének közelségében, május 6-án udvarhely-köri „munkagyűlésre” jöttünk össze Gyepesben, nők és édesanyák, hogy a második otthon, templomaink körüli és nőszövetségi dolgainkról beszéljünk.

Tudom, otthon sok a gond és munka, különösképpen egy munkás hét után, amikor a nő, a soha nem lankadó anyja a hivatali vagy gyári szolgálat végeztével a gyermeknek, férjnek, idős szülőknek kell hogy süssön-főzzön, mosson, varrjon vagy takarítson... És hol van még a tavasz sok-sok „hátralékos” kerti munkája?! A mindennapi kenyér biztosítása érdekében a legtöbb édesanyának még ezt is vállalnia kell.

Legyen fiatal vagy öreg, barna vagy fehér hajú, vidám, fáradt, szomorú, szelíd vagy szigorú, anyánk mindannyiunk számára az *életet* jelenti, és a jóságot, szépséget, áldozatot... Ezért tartom fontosnak a munkálkodó, nagy áldozatot vállaló mindenkori édesanyákra gondolni május első vasárnapján.

Mondják: „az anya halála az ember első nagy bánata, amelyet édesanyja nélkül sirat meg.” Talán ez a gondolat vezérelte 1907-ben az amerikai Anna Jervist, hogy anyja emlékére templomi ünnepélyt szervezzen „minden anyák emlékére”. Ötlete először Philadelphia (a szeretet) városában honosodott meg. Az anyák napjának megünneplése különösen 1914-től vált

népszerűvé, amikor az akkori amerikai elnök, Woodrow Wilson elrendelte, hogy május második vasárnapja legyen az amerikai népnek az anyák iránti szeretet és tisztelet kifejezésére szentelt napja. Később tájainkon május első vasárnapjára időzítve honosodott meg az ünnep.

Megszívlelendőnek tartom a Példabeszédek könyve írójának üzenetét: „ne hagyd el anyád tanítását! Kösd mindenkor a szívedre, hordozd a nyakadra fűzve! Jártodban őrizzen, és ha felébredsz, irányítsa gondolataidat!” (Péld 6,20–22). E bibliai

üzenethez szorosan kapcsolódik Pósa Lajos verse is: „El ne add az ősi házat, / El ne add az ősi telket, / Hol a csűrön késő őszi / Gólyamadár kepelget. // Rád nevet, mint hajdanában, / A cseresznye, mint piros alma, / Gyermek leszel újra, fiam, / S belefogsz egy régi dalba. // Ha elfáradsz a világban: / Gyere haza megpihenni, / Az öreg fák árnyékában / Szép időkre emlékezni. // El ne add az ősi házat, / El ne add az ősi telket, / Hol a csűrön késő őszi / Gólyamadár kepelget.”

Rüsz Éva

Köri közgyűlés Alsófelsőszentmihályon

Bár tavasszal mindenki nagyon elfoglalt, az alsófelsőszentmihályi nőszövetségén kívül mégis további tíz szövetség küldöttei vettek részt az április 29-i körüi találkozón és közgyűlésen: Rákos, Kolozs, Kolozsvár, Komjátszeg, Magyarorszávat, Sinfalva, Torda, Tordatúr, Torockó, Torockószentgyörgy képviselői. A templomban Dimény Csilla helyi elnök köszöntése után Pálfi Ildikó körüi elnök nyitotta meg a közgyűlést, majd Szabó Magdolna főtisztelendő asszony, az UNOSZ elnöke köszöntötte a jelenlevőket. Elmondta: minden találkozás erőforrás, amikor megoszthatjuk gondjainkat, bajainkat, és felmérhetjük, mit tettünk jól és mit nem. Az élet értelme a közösségért tenni, és a feladatokat vállalni.

A következőkben a nőszövetségek beszámolóit hangzottak el az elmúlt évi tevékenységről. Az istentiszteleten a szószéki szolgálatot Bodor Rozália Piroska tordatúri lelkésznő végezte. Az istentisztelet keretén belül rövid műsorral szerepelt a

Szentmihályi Vegyes Dalkör, majd Dimény József lelkész és Pálfi Árpád gondnok köszöntötték az egybegyűlteket.

Aranyosrákoson hetente találkoznak a nők, változatos témákban hallgatnak előadást, és beszélgetnek. Énekeket tanulnak, meglátogatták a lókodi öregotthont, megtartották a világimanapot, 90 személyes étkezésletet vásároltak, közmunkáztak a kántori ház javításakor, és segíteni fognak a papilak renoválásakor is.

Kolozson decemberben alakult meg a nőszövetség. Azóta két gyászlobogót varrtak, írásos terítőt ajándékoztak az imahéten szolgáló lelkészeknek. Tojást gyűjtenek eladásra, kivarrták a vándorabroszhoz a háromszöget.

Kolozsváron a megalakulás óta három csoportban dolgoznak. A segélyező csoport foglalkozik a beteglátogatással, a rászorulókat megsegítésével, a kézimunkacsoport pedig szőnyegeteket sző, varrottasokat, terítőket készít, babákat öltöztet népviseletbe. A havi találkozókra

előadásokat, vetélkedőket szerveznek. A Nyikómenti falvakba pénzdományt, edényeket, asztali- és ágyneműt küldtek. Munkájukba bevonták az elemi osztályos gyerekeket, akik játékokat, iskolai felszerelést gyűjtöttek. Aktívan részt vettek az imahéten is.

Komjátszegen a nők segítettek a templomjavításakor: főztek a munkásoknak, karácsonyi csomagokat készítettek gyerekeknek és a szegényebb családoknak.

Magyarorszávat októbertől márciusig találkoznak. Bibliamagyarázatot tartanak, megünnepelték az öregek vasárnapját, szeretetvendégséget tartottak, templomi székpárnákat készítettek, az imahéten Biblia-borítót ajándékoztak. Megtartották a nőnapot és március 15-ét. Nagypénteken elénekelték a Passiót, az árvízkárosultaknak gabonát gyűjtöttek.

Sinfalván 2005 májusától 2006 áprilisáig találkoztak. Idén február-márciusban farsangi összejövetelt tartottak, és megünnepelték március 15-ét. A vendégház szépítésére varrottast, abroszt, ágyneműt, ágyterítőt adományoztak.

Tordán télen hetente, később havonta találkoznak. Egyházi éneket tanulnak, előadást hallgattak József Attiláról, színházba mentek, ételrecepteket gyűjtöttek, kokárdát készítettek, közös kirándulást szerveztek, teadélutánokat tartottak. Ápolják ökumenikus kapcsolataikat, betegeket látogatnak, élelmiszer-csoportokat készítenek a rászorulóknak. Segítettek az amerikai vendégek fogadásában, most a lelkészi értekezletre és a körüi közgyűlésre készülnek.

Tordatúron novembertől ápriliséig találkoznak. Verseket, történeteket mondanak, kézimunkáznak. Hagyományteremtő szándékkal a hálaadás napján közösen kürtöskalácsot sütöttek. Megünnepelték az öregek vasárnapját, a Mikulásnapot, farsangi szeretetvendégséget rendeztek.

Torockón új elnöknő-választás történt. Minden kedden összejönnek. Kézimunkatanfolyam volt, Magyarországról is jöttek tanárok, akik mintát gyűjtöttek, csipkeverést tanítottak. Megünnepelték a női

folytatás a 14. oldalon

Dimény Csilla

Köri közgyűlés...

folytatás a 13. oldalról

világimnapot, s a gyerekek bevonásával a Nőnapot. Tervük a fiatalok mozgósítása.

Torokószentgyörgyön 15–20 aktív taggal télen hetente, nyáron kéthetente gyűlnek össze. Megünneplik egymás születés-és névnapját. Az imahétén teadélután szerveztek, varrottasokat, festett tárgyakat készítenek. Felvállalták az elesett honvédek sírjainak gondozását.

Alsófélszentmihályon ősztől tavaszig találkoznak. Tavaly az asszonyok segítettek az orgonaszentelési ünnepség alkalmával, vendégül látták a meghívottakat.

Januárban meghívták Márk Attila énekmondót Sepsiszentgyörgyről. Februárban a gyerekek jelmezbájlát szeretetvendégséggel kötötték össze, márciusban pedig a férfiak voltak a fő szervezők; még ügyességi verseny is volt. Áprilisban a köri találkozóra készültek.

Várfalváról – bár nem voltak jelen – a jelentést elküldték: alkalmasszerűen találkoznak, március 15-én a Duna tévé stábját látták vendégül. Gyűjtést szerveztek a lókodi otthon részére, bővítették az edénykészletet, kancsókat, levesestálakat, merítőkanalakat vásároltak.

A beszámoló után Asztalos Klára UNOSZ-elnök tájékoztatta az egybegyűl-

teket a 2%-os törvényről. Kérte, hogy az érvényes munkaszerződéssel rendelkezők adják fel. Szintén nála igényelhetők az öregotthon látogatásához szükséges űrlapok.

Ferenczi Enikő önismeretről tartott előadása valóban felszabadította a hangulatot. Még talán órákig el tudtak volna beszélgetni a csoportok a különböző életrészekről: a kisgyermek- és serdülőkorról, a fiatal házasságról, arról az életrészekről, amikor a gyermekek már elkerültek otthonról – vagy az öregkorról.

Jövőre Rákoson találkozunk a köri közgyűlésre.

ifjúsági oldal

Atlantisz ismét megkongatta harangjait

Április 21-e és 23-a között a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégiumban ismét sor került az *Atlantisz harangoz* néven ismertté vált, középiskolásoknak szervezett országos szavalóversenyre. A helybeli Phoenix könyvesbolt társszervezésében immár hatodik alkalommal kongtak a harangok a verskedvelők számára. Az 1956-os magyar forradalomra és szabadságharcra emlékezvén az idei verseny meghirdetett témája így szólt: *magyar szabadságvágy a 20. században*. Kötelező versként Illyés Gyula *Egy mondat a zsarnokságról* című versének 6–8 szabadon választott szakaszát kellett elmondaniuk a versenyzőknek.

Péntek délután érkezett az izgatott versenyzők többsége Erdély különböző tájairól (Nagybányáról, Gyergyóalfalu-

ból, Nyárádszeredából, Székelykeresztúrról, Gyimesfelsőlokról, Kézdivásárhelyről, Csíkszeredából, Székelyudvarhelyről, Nagyenyedről). Az ünnepélyes megnyitót áhítattal kezdődött, majd dr. Szabó Árpád püspök mondott köszöntő beszédet. Orbán Erika, a kollégium vallásnője a verseny egyik főszervezőjeként üdvözölte a jelenteket. Ezután a Péterffy Gyula Kórus lépett fel. Vitéz Magyar Eszter, a Phoenix könyvesbolt társtulajdonosa jóvoltából vendégeinket gazdag svédasztalos állófogadásra hívtuk. Az estet a marosvásárhelyi *Kővirág* együttes koncertje zárta, amelynek tagjai megzenésített verseket adtak elő.

A versenyzők szombaton két versszakban adták elő a kötelező és a szabadon választott verseket. A lazító városnézés után a kollégium Felvinczi György Dísztermében került sor a kiértékelésre és eredményhirdetésre. Miután Ludányi Horváth Attila magyar konzul köszöntötte a rendezvényt, és a magyar nyelv megőrzésének fölöttébb szükséges voltáról beszélt, a zsűrié lett a szó. A bírálóbizottság részletekbe menően értékelte az elhangzott szavakat, mind formai, mind tartalmi szempontból. Nagyra értékelte a versenyzők igyekvését, fáradozását, ugyanakkor hibáikat sem mulasztotta el felsorolni, mint amelyekből tanulni lehet és kell. Ezek után a legizgalmasabb és leginkább várt pillanat következett: az eredményhirdetés. Eszti nének köszönhetően nemcsak a díjazottak, hanem minden versenyző értékes könyvjutalom-

ban részesült. Az idei *Atlantisz* versenynapját a kollégium Peregrinus Együttesének koncertje zárta.

Vasárnap a versenyzők és a szervezők – szomorú szívvel bár, de a viszontlátás reményében – elköszöntek egymástól. Jó volt együtt lenni! Jó volt hallgatni Titeket, versenyzőket, és rohagnálni értetek! Jó volt tanulni tőletek, és átélni e szép élményeket! Talán ezért volt olyan nehéz a mindennapokhoz való visszatérés. Reméljük, az idén nem utoljára szóltak Atlantisz harangjai!

Végül szeretnénk megköszönni a Phoenix könyvesbolt nélkülözhetetlen támogatását Eszti nének, aki szívvel-lélekkel mellettünk állt. Emellett az Unitárius Püspökség, a Pro János Zsigmond Szövetség, a Communitas Alapítvány, a Sora Üzletház, a Magnolia Virágüzlet segítségével is hálával tartozunk. Reméljük: jövőre ugyanitt!

Jobágy Júlia

A IX–X. osztályosok kategóriájában I. díjat nyert **Orosz Klára** a János Zsigmond Kollégiumból, II. díjat kapott **Füleki Emőke** a Báthory István Elméleti Líceumból, III. díjazott lett **Koncsag Katalin** Gyergyóalfaluból. Különdíjban részesült **Cserei Irma Hajnal**, **Gauer Zsuzsanna** és **Demény Zita Ágnes**. A XI–XII. osztályosok kategóriájában első helyezett lett **Ravasz Tekla** Nagybányáról, II. díjat kapott **Kófiy Annamária** Déváról, III. díjat pedig **Petrás Enikő** Csíkszeredából. Különdíjat kapott **Mátyás Mónika** és **Gál Zsófia**.

Él már az élmény

Köszöntöm önöket! – kiáltással bújt elő a székelyderzsi művelődési otthon színpadának függőnye mögül egy piros kötnyes boltos, és így folytatta: *Ezennel megnyitom a Varázsboltot! Mint hallják, ez egy különleges bolt, ahol olyan belső tulajdonságokat lehet vásárolni, amelyekből túl kevés adatott. Az árak a legkedvezményesebbek: mindössze egy olyan belső tulajdonsággal kell fizetni a megvásároltat, amelyből a kedves vendégeknek túl sok van.* Továbbá kijelentette, hogy a boltban a *Ritka Híres Tárgyak* (műanyag telefon, kommunista zászló, szenes vasaló, félkerekű roller, serpenyő, műanyag kerti törpe stb.) kiállítását is meg lehet tekinteni. A kiállított értékes tárgyak védelme miatt „a boltban egyszerre csak három személy tartózkodhat, mert ha netalántán egy negyedik is átlép a küszöbön, akkor rögtön bekapcsol egy vészjelző (a boltos nyakában csüngő síp), és hivatásszerűen jelzi a törvény áthágását.” Azt sem mellékes tudni, hogy a boltosnak volt egy macskája is (aki az improvizáció során lett függönyhúzóból háziállat).

A vásárlók többek közt türelmet, bölcsességet, szépséget vásároltak (valaki a macskát szerette volna hazavinni), helyébe pedig vidámság, két kiló hülyeség, ártatlanság került a boltos kasszájába. Egyik visszajáró vendég még a fölösleges kilóit is rátukmálta a zsugori boltosra, aki ez utóbbit nem tartotta belső tulajdonságnak.

A történet a bolt bezárásával nem ért véget, ugyanis egy zajos, vészjelzős, csörömpöléses éjszaka után megjelent a kétségbeesett boltos bejelentvén, hogy kirabolták. A színpadon valóban nagy felfordulás volt, és a boltos gyanúba fogta az összes

vásárlót, aki megfordult tegnap a boltban, és akit a titkos kamera megfigyelt. Az eltűnt értékes kiállított tárgyak mennyiségét nem lehetett tudni, ezért a vásárlók felkértek, hogy helyezték a tárgyakat a tegnapi helyükre. A vásárlók tökéletesen eleget tettek a követelménynek, és mivel minden ritka híres tárgy megkerült, a vásárlók megszabadultak a büntetéstől, a boltosnak pedig beigazolódott az a gyanúja, hogy a macska volt a rendbontó. A történet tehát a macska boltból való repülésével végződött.

Hogy micsoda ez az egész? Ez egy másfél órája az április 21–23. között Székelyderzsben tartott egyletes rendezők első találkozásának.

A színjátás a közösségteremtésnek és a lelki-szellemi gazdagodásnak egyik alappillére. Célunk tehát e találkozóval az volt, hogy játszva tanuljunk, elmélyülve az amatőr rendezés és színjátás nyújtotta lehetőségekben, ahhoz, hogy biztosabb tudással, bátrabban és lelkesebben készüljünk a X. ODFIE Színjátás Találkozóra (s nemcsak). Ezt a szakmai előadásokon kívül gyakorlati játékos műhelymunkák, egyéni feladatok segítették, s végül két és fél – három óra alatt elkészült produkciókkal leptük meg egymást. Az éjszakai templomlátogatás, nappal a bástyákban való bujkálás, az eső elől való szaladás, a finom ételek – és még sorolhatnám – nagyszerűen fűszereztek az együttlétet.

Egyszer megkérdeztem Köllő Gábor szászfenesi plébánost, hogy véleménye szerint milyen színházrendező lennék? Kérdésemre kérdéssel válaszolt: *tudsz-e rendet teremteni?* Talán erről szólt ez a találkozó. Talán erről szól az egylet, talán erről szól az Egyházunk: megpróbálunk rendet teremteni egy termelődő káoszban, hogy az eleje és vége mellett tartalma, értelme és lényege legyen jelenlétünknek. Mindezekhez Isten áldását kérem (és mellette szeretettel tevékenykedem)!

Kocsis Tünde (Pancs)

Kedves Felfedezők, kedves Barátaink!

Szeretettel köszöntjük hűséges és most csatlakozó játékosainkat egyaránt. Kezdő játékosaink számára íme a régi „hármasszabály”:

1. A kezetekben levő *Unitárius Közlöny*ben találjátok meg a helyes választ a Forgószél kérdéseire. Levélben kell válaszolnotok a lennebb megadott címre, a kivágott és olvashatóan kitöltött szelvényen, illetve külön papírlapon a Tükör-rovat feladatára – mindezt egyetlen borítékban postázva.

2. Ajándékpontot kap – az aktuális fordulóban elért pontszámának felét –, aki új versenytársat szervez be. Ne feledjétek: a frissen beszerzett játékosnak legalább három fordulóban játszania kell, és fel kell tüntetnie az őt játékba bevonó társának a nevét.

3. Aki a kérdésektől eltérő tárggyú, komolytalan válaszokat ad, automatikusan kiesik a játékból.

Igyekeztek pontosan válaszolni a feladatokra a maximális pontszám elérése érdekében, hiszen várnak az ajándéktáborok és a különféle értékes ajándékok.

Ne feledjétek: ti is javasolhattok a Tükör részére kreativitás fejlesztő feladatot! A sikereesebbekből válogatunk, és feltüntetjük a feladatgazda nevét is.

A válaszok beküldési határideje: **2006. június 1.** • Küldeményeteket az alábbi címre várjuk: Fekete Levente, 527005 Aita Mare, Str. Főút 349. jud Covasna

Forgószél

1. Ki a kegyetlen anya szimbóluma?
..... **5 pont**
2. Egészítsd ki: „Nem beszélhetsz soha senki nevében, míg ..... nem teszel meg .....” **5 pont**
3. Mi „harangozott” a Kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégiumban immár 6. alkalommal?
..... **5 pont**

Tükör

Szabad választás alapján

1. Írj le egy képzeletbeli találkozást a kegyetlen anyával. Hogyan próbáltad volna meggyőzni őt, hogy ne hagyja el gyermekeit?

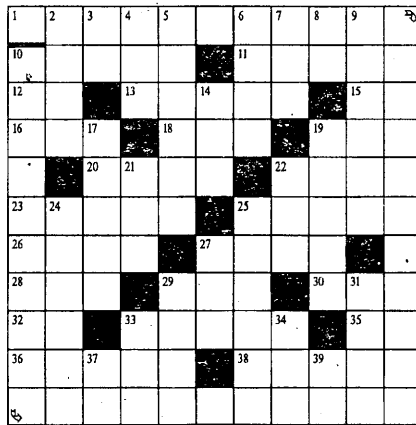
vagy:

2. Írd le, hogy ha dúsgazdag ember lennél és hatalmas pénzadományt juttatnál egy árvaháznak, milyen célból tennéd?

Lapszámunk szerzői: **Dimény Csilla** képzőművész, tiszteletes asszony (Alsófelsőszentmihály), **Ferenczi Mária-Magdolna** agrármérnök (Sepsiszentgyörgy), **Jakab Dénes** lelkész (Szentábrahám), **Jakabházi Vera** némettanár (Segesvár), **Jobágy Júlia** diák (Kolozsvár), **Józsa István Lajos** lelkész (Kökös), **Kocsis Tünde** egyetemi hallgató (Kolozsvár), **Kovács Sándor** nyugdíjas (Lökod), **Mezei Csaba** lelkész (Kolozsvár), **Moldován Szeredai Noémi** lelkész (Csekefalva), **Pálffy Tamás Szabolcs** lelkész (Marosszentgyörgy), **Péterné Fekete Irma** tanárnő (Szentegyháza), **Rüsz Éva** közjegyző, tiszteletes asszony (Székelyudvarhely), **Szabó Rozália** vegyészmérnök (Dicsőszentmárton), ifj. **Szombatfalvi József** lelkész (Homoródszentmárton)

Kazinczy mondta

Vízszintes: 1. A mondás első része. 10. Sárgarépa. 11. Edward ..., amerikai drámaíró. 12. Jegyzetel. 13. Hazai magyar humorista volt, jelenleg Magyarországon él (Zoltán). 15. Ajtó közepe! 16. Sürgetés. 18. Becézett Mária. 19. Orosz motorkerékpár márka volt. 20. Romlott a zsír. 22. Hollandiai népcsoport. 23. Magán. 25. Sierra ..., mexikói hegység. 26. Lop. 27. Magyar válogatott labdarúgó (Zoltán). 28. Vuk apja volt Fekete István regényében. 29. Török méltóság volt. 30. Farmer márka. 32. Az ABBA egyik fele! 33. Boralj. 35. A múlt idő jele. 36. Lecsökken a hőmérséklete. 28. ... Ernő, pártos elkötelezettségű faluábrázoló magyar író volt.

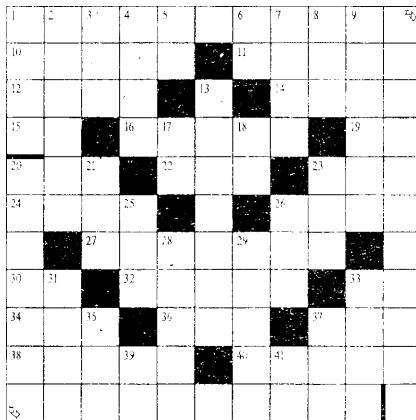
Függőleges: 2. Az EU pénze. 3. Angol úr, röviden. 4. Vátesz. 5. Akta. 6. Honvéd. 7. Electric Light Orchestra. 8. Kutya. 9. Feltörő hőforrás. 10. A mondás befejező része. 14. Nagy Konstantin szülőhelye. 17. Fáj. 19. Hosszúkás bevágásokkal lát el. 21. Tartó szerkezet. 22. Hátsó rész. 24. Kristályos vegyi anyag. 25. Lábbal illet. 27. Motor. 29. A közepébe. 31. Szénhidrogén-féleség. 33. Készül a kemencében a kenyér. 34. Svéd aprópénz. 37. Energia forma. 39. Bolgár cigaretta márka.

Már a gyerek is

Papa, miért a mamát vetted el feleségül? – érdeklődik Pistike egy nagy családi veszekedés után.

– ...! – jegyzi meg az apja. (A poén a rejtvényben.)

Vízszintes: 1. A poén első része. 10. Attila változata. 11. Női fűző. 12. Sajgó. 14. Ókori római viselet volt. 15. Rőt vad. 16. Operáció. 19. Határrag. 20. Borítékra írjuk. 22. A hazai pénznem. 23. Foghús. 24. Fukar nép. 26. Napszak. 27. Nagy, idomtalan nő személy. 30. Skálahang. 32. Rómeó szerelme. 33. A szobába. 34. A fej része. 36. Földdarab. 37. Lyuk a jégen. 38. Epikus. 40. Arab állam lakója.

Függőleges: 1. Forró vízben csontrol lejön a hús. 2. Megnedvesedik. 3. Csecsemőital. 4. Nehéz fém. 5. Ellenben. 6. Lám. 7. Szegecs. 8. Illeték. 9. Ismét. 13. Kerítésen átvevő. 17. Széken helyet foglal. 18. Napszak. 20. A poén befejező része. 21. Alkalom. 23. Bizony, rég. 25. Tehén adja. 26. Spanyol, luxemburgi és ausztriai autójel. 28. Külső héj. 29. Nőalak a Quo vadis című regényben. 31. Idegen szavakban jelentése: olajjal kapcsolatos. 33. Mesékben, ha megcsókolják, királyfivá változik. 35. ... Taylor, filmszínész. 37. Régi súlymérték. 39. Sír. 41. Páratlan rajt!

A rejtvényeket Forrai Tibor készítette

A rejtvény-megfejtések beküldési határideje: **2006. július 5-e.** Csak azok vehetnek részt a könyvnyeremény-sorsoláson, akik mindkét rejtvény helyes megfejtését eljuttatják szerkesztőségünkbe. A nyertes nevét júliusi lapszámunkban közöljük.

Márciusi rejtvényeink megfejtése: *William Saroyan gondolata:* Az olvasás művészet. De vajon hányan művészek? *Elment a busz:* „Az lehet, uram, de annak nem én vagyok a vezetője!”

Könyvjutalmat nyert **Izsák László** erdőszentgyörgyi olvasónk. Gratulálunk!

Unitárius Közlöny

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőbizottság:
dr. Rezi Elek főszerkesztő
Jakabffy Tamás szerkesztő

Munkatársak:
Gyerő Dávid
Kovács István Sándor
Aasztalos Klára (Nők Világa)
Sándor Krisztina (Ifjúsági Oldal)

Szedés: **Rezi Éva**
Tördelés: **Ruzsa István**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári
Heltai Gáspár
Unitárius Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927
e-mail:
tamas.jakabffy@unitarius.com

A lapszám megjeleníthető
az Erdélyi Unitárius Egyház
központi honlapján:
www.unitarius.com

Lapterjesztés és adminisztráció:
Szabó Zoltán
A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc, tel: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
minden hónap 5-e.

15 napnál régebbi eseményről szóló
olvasói tudósításokat
nem teszünk közzé.
Kéziratokat nem őrzünk meg,
és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.
A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézeteit.